

Manuscrisele trimise redacției și nepublicate sunt distruse. Scrisorile neplătite se refuză.

REDACTORI:
DR. B. CONSTANTINESCU
V. GR. BORGOVAN
P. D. SPERANȚIA
P. GARBOVICIENU
A. DULFU
ENIU D. BĂLTĂNU

LUMINĂ PENTRU TOȚI
REVISTA PEDAGOGICĂ

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
BUCUREȘTI
Calea Moșilor 138 (în pavilionul Eniu-Băltănu)

Un număr costă 1 leu și 50 bani.

C. 1562

— Domnii abonați cari sunt în restanță, îi rugăm a plăti abonamentul. —

ABONAMENTUL PE ANUL VI:

PE UN AN	12 LEI
PE ȘESE LUNI	6 >
PENTRU STREINATATE PE UN AN	15 >
> TERILE ROMANE LIMITROFE	6 FIORINI

Ediția de lux costă 20 Lei

REVISTA PEDAGOGICA

„LUMINĂ PENTRU TOȚI“

APARE IN BUCURESCI, O DATĂ PE LUNĂ ÎN 64 PAG.

SUB CONDUCEREA UNUI COMITET

Compus din D-nii Dr. B. Constantinescu, V. Gr. Borgovan, Th. D. Sperantia,
P. Gârbovicenu, P. Dulfu, A. Lupul-Antonescul și Eniu D. Bălténu

Cuprinsul N-rului 3, anul VI, 1—31 August 1890.

	Pagina
Comitetul de Redacție	129
Note asupra educațiunii în familia germană, R.	130
Știința la îndemâna tuturor. Scrisoarea a 27-a, „Compozițiunea sângelui“ de E. B.	132
Societatea pentru cultura și literatura română, în Bucovina, de F. B. Pestalozzi: Copilăria și tinerețea lui Pestalozzi (1746—1768); hotărâ- rile lui Pestalozzi a se logodi și a se da la agricultură	141
Ceva despre importanța pedepsei și remunerațiunii în școala pri- mară, de IOAN G. NEAMTU	157
Efectele lucrului manual în școala rurală, de N. DRAGUȘEANU, în- vățător în com. Borca, jud. Suceava	169
Note asupra memoriei,	171
Școlile publice,	172
Cântece populare, culese de GR. GHEORGHIU, învățător com. Căli- nesci-Botoșani	174
Cu ocazia împărțirii de premii pe la școlile rurale	175
Note asupra dezvoltării naturale a copilului	177
Alexandri, de E. B.	180
Suferințele unor învățători, DE LA MILCOV	185
Diverse	187
O întâmplare	189
Mulțămiri în numele școlilor	190
Posta-redacției	191

A V I S

D-l N. Teodorescu, învățător în Forăști, Suceava, este șters dintre abonații revistei și invitat să plătească pe anii al 4-lea și al 5-lea.

D-l N. Begnescu, Târnova de Sus, Vlașca, e înștiințat, că D-l Dărcălescu a plătit.

REVISTĂ PEDAGOGICĂ

Comitetul de Redacție al Revistei se compune din D-nii următorii:

Dr. Barbu Constantinescu

V. Gr. Borgovan.

Th. D. Speranță.

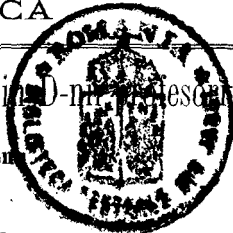
A. Lupul-Antonescul.

NB. Orce privește redacția și administrația se va adresa la subsemnatul director:

P. Gârbovicén

P. Dulfu.

Eniū Bălténu.

Eniū Bălténu, București.

NOTE ASUPRA EDUCAȚIUNII ÎN FAMILIA GERMANĂ

Până la etatea de 3 ani, atențiunea mamei este asupra copilului spre a-l face să cunoască lucrurile ce-i vin înainte, cu luare aminte. — Intuițiunea care este mama tuturor cunoștințelor o are în vedere mama. Ea îi dă, de ex., un obiect în mână sau i-l arată spuindu-i cum îl cheamă. După aceea îl pune și pe el să repete numele obiectului. — Mamele au învățat aceasta din școală, din foile pedagogice, de la nenumărații pedagogi cari de secole scriu și lucrează în această privință.

De la 4—6 ani, mama cumpără copilului diferite jucării, toate cu scop de a-l instrui. În acest timp învață, de ex., a construi o casă și-i dă noțiunea, cum este casa, etc. Aduce un tablou și-i dă noțiunea de culoare, etc. Astfel jucându-se copilul, capătă o mulțime de cunoștințe.

Un copil de 3 $\frac{1}{2}$ ani, mi-a arătat într'o colecțiune de tablouri, toate lucrurile cu numele lor. De-î dai un tablou c'o vrabie, el îți spune că zboară; c'un cal, îți spune că trage la trăsură, etc. — Mama își dă toate silințele ca copilul ei să fie vioi, deștept, curajos, atent și cu luare aminte la tot ce-l înconjoară. Ea se conduce de principiul lui Fröbel: «ca copilul, după cum observă toate just și precis, tot asemenea să le arate precis și fără greșală.» — «Căci, zice tot Fröbel, toată viața viitoare a omului își are isvorul său în acest timp al vieții. Și dacă viața viitoare este clară sau întristată, liniștită sau sgomotoasă, activă sau leneșă, etc., relațiunea sa viitoare către tată, mamă, familie și frați, către societatea cetățenească, către oameni, natură și D-zeu, atârnă conform aptitudinilor proprii și naturale ale copilului, în special de la modul de viață în această etate. Se vatămă frunzele arborelui vieții sale viitoare,

— atunci, numai cu mare greutate și osteneală se poate întări copilul la viața de om, greu și foarte greu etc.» Mama și numai mama trebuie să îngrijească.

Nu este familie, unde să nu fie un jurnal pedagogic-literar-politic. Dacă familiile sunt sărace, atunci se abonează 5—6 familii la un jurnal. Când copilul german intră în școala primară, institutorul îi continuă cu drag educațiunea lui mai departe. Dar la noi? Din școalele primare de la noi, care face astfel? Nu zicem doară că nu se află și la noi *unele*, dar de la unele și până la toate e mare deosebire.

În Germania, de la Fröbel încoace, s'au înființat grădinele de copii pentru familiile cu oare-care dare de mână, căci cele sărace își cresc mamele copiii, cum spusei mai sus, afară negreșit de cazul când mama se poate duce să lucreze în vr'un atelier sau fabrică, căci atunci are și săraca de unde plăti pentru grădina de copii. Acum însă grădinele de copii s'au înmulțit considerabil în toate țările civilizate, numai la noi autoritățile n'au înființat încă nici una, deși sunt mai mulți ani de când d-l Hajdeu a propus ministerului, de când d-l Dr. B. Constantinescu a făcut un raport la primăria capitalei.

În tot București există numai două grădini de copii: una a societății germane, condusă de d-na Roth, și alta a societății române pentru grădini de copii, aflată acum Calea Moșilor 138 (în pensionatul Eniu Bălteanu).

Este drept însă că primăria a publicat clădirea a patru localuri pentru grădini de copii, plus că a dat un loc pentru menționata grădină de copii a societății române.

Familia germană și mai ales muma mai are încă un rol însemnat și anume acela de a infiltra în inima și sufletul copilului dins de mic, iubirea de *Patrie și de naționalitate*. De odată cu:

„nani nani,
„puiu mami,“

mama îi cântă la ureche:

„Deutschland, Deutschland über alles“

și

„Aus Vaterland, aus theure schliesse dich an,

„Das halte fest mit deinem ganzen Herzen,

„Hier sind die starken Wurzeln deiner Kraft.“

Vedeți dar de unde isvorăște patriotismul cel mare al Germanilor: de la șinul mamelor, cari alăptând saū mângăindu-și copilașii, le cântă mereu la ureche *imnul Patriei*. Cine învață oare pe țărânca română să facă astfel?

R.

STIINȚA LA INDEMÂNĂ TUTUROR ¹

Saū viața omului și a animalelor etc., scrisă în formă de epistole către o fetiță.

Scrisoarea a 27-a. «Compozițiunea sângelui».

Ei, scumpa mea copilă, nu știu ce ai putut profita din citirea scrisorilor mele asupra vieții omului, dar află că eu am ajuns la finele acestei istorii și că de aci înainte am să-ți vorbesc despre viața animalelor și ceva chiar despre a plantelor. N'ar fi însă o probă de rea creștere din partea noastră, dacă am pleca fără să ne luăm ziua bună de la iubitul nostru intendent, care înapoiază așa de ezact tot ce primește și care face totul în casă? Înțelegi că voiu să vorbesc despre sânge care nu-numai că supraveghiază pe toți lucrătorii din corpul nostru, ci le duce și materialul trebuincios. Negreșit că ne-am abate de la datoria noastră, dacă am

¹ Vezi numerile precedente ale acestei reviste.

pleca fără să stăm mai ântăiū de vorbă cu dînsul, cu atît mai mult, că nici n'am descris persoana lui și nici n'am spus ezact din ce i se compune ființa. Să ne oprim deci cîte-va momente asupra lui.

Dacă luăm 1000 de grame, adică un chilogram, de sînge și-l analizăm, aflăm în el cam 870 grame *zer*, de care ți-am vorbit și cam 130 grame *chiag de sînge*. Când observi un chilogram de sînge, la prima vedere ai crede că este mai mult chiag; dar astfel cum îl vezi în lighian, cuprinde încă multă apă și care se estrage, uscându-l bine, înainte de a-l cântări.

Dacă ne întorcem privirea la cele 870 grame de zer, găsim în ele 790 grame de apă; da, de apă, și de asta nu trebuie să te miri prea mult; pentru-că apa formează cea mai mare parte din greutatea mai a tuturilor viețuitoarelor și a plantelor, cari n'ar cântări mai nimic când le-ai usca cu desevêșire într'un cuptor, după moartea lor negreșit: nimic n'ar putea viețui fără apă, fie animal sau plantă.

Zisei că în 870 grame de zer se află 790 grame de apă, deci mai rêmân 80 grame din cari 70 sunt *albumină*, și celelalte 10 *aproape toate* sunt *săruri*; zisei aproape toate, căci se mai află și puțină grăsime, dar prea puțină care plutește ici și colo, făcută gata, în sînge.

Ar fi prea lung să-ți esplic acum ce sunt sărurile, dar cunoști bine una din ele, cea care se pune tot-d'auna pe masă, în sarnițe, care este și cea mai însemnată din toate sărurile; așa că dintr'o mie grame de sînge mai bine de 5 grame sunt sare de bucătărie; de acea portarul din gură, adică gustul, cere ca orce intră în gură să-i arate grăuntele de sare, căci iată că-l găsim în sînge. Deși această sare de bucătărie nu este de mare folos sîngelui în clădirile lui interne, totuși el simte o deosebită plăcere pentru dînsa, așa că fără

aceasta, el n'ar avea dispoziție și nici n'ar lucra cum trebuie. Însăși vitele cari servesc pe om și chiar plantele cultivate de el caută sarea. Par'că însăși natura a avut cunoștință despre aceasta, căci vedem că ea a grămădit sarea în cantități foarte mari în mări, în oceane și în sinul pământului.

Scrisei mai sus că din 1000 grame de sânge, vre-o 10 grame sunt săruri și că mai bine de jumătate din aceste 10 grame o formează sarea de bucătărie, deci mai rămân vre-o 4,5 grame cari sunt alte săruri despre al căror nume n'ai auzit niciodată, între cari mai însemnate sunt sărurile *ipoclorate de amoniac*, *ipoclorate de potasă*, *carbonate de var*, *sulfate de potasă*, *fosfate de var*, *fosfate de magnezie*, *lactate de sodă* și altele multe. Asemeni săruri se află încă în fibrină și albumină, dar în cantități așa de mici că de abia se pot recunoaște. Și în zer aceste săruri sunt puține, așa de puține și așa de bine amestecate unele cu altele, că rămâi înmărmurită de munca și răbdarea oamenilor învățați spre a le găsi și a le pune numele pe fiecare grăuncior de acest praf atât de mărunt.

Să mergem însă înainte spre a ne ocupa și de cele 130 grame de sânge încheșat.

Din aceste 130 grame de chiag, 3 grame este fibrină și 127 sunt *globule*, cari plutesc în sânge și-i dau culoarea roșie.

În adevăr, sângele este roșiu numai din cauza mulțimii globulelor cari innoată în el, după cum apa unui riuleț foarte încărcată de peștișori roșii s'ar vedea roșie de tot. Inchipuește-ți niște peștișori mici de tot, mici ca grăunții de nisip și foarte deși, așa în cât să nu poți pune un vârf de ac ascuțit fără să nu dai de ei; nu este așa că un atare riuleț s'ar vedea roșiu? Tot astfel sângele ne pare roșiu; cu deosebire însă că cel mai mic grăunte de nisip este o mărime uriașe

față cu peștișorii sângelui ; așa că într'o picăturică de sânge care s'ar putea lua pe vârful unui acșor s'affă ca un milion de aceste globule. Ca să-ți faci o idee mai ezactă de mărimea lor, ia un metru și imparte-l în 1000 de părți, apoi ia una din aceste părți (miimi) și imparte-o iarăși în 150 de părți ; ei bine, una din aceste 150 de părți are cam mărimea unei globule de sânge.

Acum ca să ai idee și de forma acestor globule, ia două farfurii și pune una peste alta, ca cum ai acoperi ceva, așa ca să fie față în față, umflate la mijloc și lătărețe la margine. Astfel sunt globulele sângelui, dar bine înțeles că ele nu sunt, ca farfuriile noastre, goale înăuntru, ci pline, fiind formate de un fel de piftie foarte moale, foarte elastică și roșie de tot. Toate acestea au fost observate și studiate de învățați cu ajutorul microscopului, luându-se sânge de broască care are globulele mai mari de cât sângele omului. Dar în zilele noastre se pot studia de oricine vrea și cu mai mare înlesnire, întrebuintând minunatele fotografii dobândite cu ajutorul microscopului solar¹ ; căci în acele fotografii vei găsi portretul adevărat al globulelor sângelui, mărite de 250,000 de ori mai mult de cât sunt în realitate și în aceste fotografii desemnul globulelor este făcut de natură însăși.

Până la anul 1660² nu se cunoșteau globulele sângelui. De la această descoperire, s'a cunoscut mai bine modul nutririi organelor, căci s'a constatat că în globule se află mai numai albumină ; așa că în cele 127 grame de globule, se află 125 grame de albumină, care, cu cele 70 grame din zer, fac în total 195 grame de

¹ Acest microscop solar este inventat de Bertsch și de Arnaud.

² Descoperitorii globulelor sunt italianul Malpighi și olandezul Leuwenhœck.

albumină, cât ți-am spus de la începutul acestei scrisori că se găsește în 1000 grame de sânge.

Așa dar globulele se compun mai numai de albumină, astfel că aproape două din trei părți ale albuminei sângelui se află concentrate în ele, și știi că albumina este temelia tuturor clădirilor al căror architect este sângele. Formarea globulelor sângelui trebuie să fie cea din urmă stadiu a acelei preparații minunate, începută în plante, continuată în stomac și terminată în artere, multămiță căriia și cu ajutorul carbonului, hidrogenului, oxigenului și azotului, se găsește la urmă format un frumos născior de domnișoară. Din acestea urmează că globulele ar fi albumina cu educațiunea terminată și gata a fi scoasă la lume, sau la horă cum se zice la țară; pe când albumina zerului ar fi ca acele fetițe cari încă urmează la școală.

Spre a se încredința pe deplin despre această deosebire între albumina din globule și cea din zer, învățații au săvârșit nenumărate crime, da crime, ucideri, fără nici o milă, mai rău de cât tâlharii de codru. În adevăr, ei au deschis vinele la mulțime de viețuitoare și au lăsat să le curgă tot sângele, până când ele rămăneau întinse fără mișcare, ca un cadavru. Odată vinele secate astfel, ei au introdus în ele sânge asemenea celui care le umplea mai nainte și s'a văzut viața întorcându-se treptat cu intrarea sângelui, viețuitoarea ridicându-se, mergând și re'ncepând existența sa întrepruptă un moment, ca și cum nu i s'ar fi întâmplat nimic. Dar, dacă se introduce în vinele viețuitoareii sleite de sânge, numai zerul sângelui fără globule, este tot ca și cum nu i s'ar introduce nimic, și ea rămâne un cadavru rece.

Acum înțelegi foarte bine că aci e vorba despre crime săvârșite asupra animalelor, căci nici un învățat n'ar fi așa de crud, ca să se joace cu viața omului.

Cu toate acestea, vezi cât de nemilos este omul către bietele animale!

Dar înainte.

Din experiențele ce văzuși că fac învățații cu animalele, te încredințași odată mai mult, nu este așa? că toată puterea și toată acțiunea sângelui stă în globule; bogăția or sărăcia lui atarnă de numărul lor; căci, când numărul lor nu este complet, sângele lucrează mai încet asupra organelor, viața este mai potolită. Această este cauza caracterului nepăsător al persoanelor limfatice, cari adesea sunt mai sigure de cât alții de a câștiga partidele ce joacă, pentru că nu se grăbesc nici odată și știu s'aștepte ocaziunile cele bune. In lume se aude adeseori vorba limfatic, de acea să ne oprim puțin asupra ei.

Ți-aduci aminte oare de acei mici măturători de cari ți-am vorbit¹ altă dată, cari, plecând din adâncimile tuturor organelor, duc cu dinșii mozozul dărîmăturilor și acoper corpul întreg cu o rețea complicată de canaluri mici? Ei bine, acele canaluri s'aũ numit *vase limfatice* din cauza lichidului, zemei, ce le umple, numit *limfă*, de la vorba latinească *lymphā*, care însemnează *apă*, cea ce nu este adevărat, căci in limfă se află *albumină*, *apă*, *sărurile din zerul* sângelui și chiar puțină *fibrină*, așa că nu-i mai lipsesc de cât globulele.

Iată cum acest zer s'a introdus in vasele limfatice.

Ți-am vorbit altădată despre marea finețe a vaselor capilare², a acelor ultime ramificări ale arterelor și vinelor noastre. Pentru ca sângele să poată trece acele trecători înguste are nevoie de toată puterea de impulsune a inimii, și, cu toată micimea extraordinară a globulelor, s'ar părea că de abia aũ loc de trecere,

¹ Vezi scrisoarea 11-a „Ficatul“, etc.

² Vezi scrisoarea a 14-a „Arterele.“

căci privind cu microscopul un colțișor al limbii unei broasce vii, s'au văzut globule încovoiindu-se spre a trece prin capilare și luându-și din nou mai departe prima lor formă. În momentul acestei mari înghesueli, o parte a zerului, pitește prin pereții capilarelor sforțate, precum apa pitește prin pielea tuburilor de la pompele de foc, și așa limfa se găsește în organele, de unde este îndată mênată de vasele limfatice. Acum, înțelegi că cu cât e mai mult zer în sânge, cu atât mai mult e gonit afară, la trecerea prin capilare și cu atât mai mult trebuie să se umfle vasele limfatice. Temperamentul unei asemenea persoane se zice *limfatic*. Dacă, din contră, sunt mai multe globule, vasele limfatice primesc mai puțin zer și se micșorează. Temperamentul atunci se zice *sângheros*, ca și cum sângele nu s'ar compune și de zer. N'ar fi oare mai bine să se zică temperament *zeros* și temperament *globulos*? Negreșit, că aceste nume ar da cel puțin o idee despre starea lucrurilor și încă ar fi folositoare, căci ar învăța pe oameni că se află globule în sângele lor.

Pentru ca să finesc odată, sunt dator să-ți dau seama de 2 grame cari lipsesc încă din cele 127 grame de globule, pentru-că albumina a luat din ele numai 125. Află că acele 2 grame din 1000 cât aveam la început, cuprind materia colorantă a globulelor și că elementul principal al acestei culori este fierul; da, domnișoară, este fierul săbiilor și al baionetelor, care este învinovățit că roșește pământul cu sângele oamenilor; ei bine, ca resplată, iată că sângele însuși este roșit de dînsul. Nu te preocupa de unde vine, căci se găsește peste tot locul și toate plantele își fac provisie de fier. Se întâmplă uneori ca aparatul de nutrițiune, turburat de alte preocupări, să neglijeze de a întrebuița tot fierul ce-i sosește și sângele să se desculoreze, să-și piardă din roșiața sa, figura să devină palidă, palidă

ca ceara: asta este o boală de care trebuie să te scapi cât mai curând. Dacă ți s'ar întâmpla astfel vreodată, vei auzi poate pe medic zicând că ai lipsă de fier. Nu te turbura, căci nu te va pune să inghiți fierul așa crud și tare cum îl vezi în cuțitul de bucătărie și în sabia soldatului; de aceea, îndată ce medicul îți prescrie să iei fier, trebuie să-l asculți. A fi palidă nu este lucru mare: sunt chiar domnișoare cari zic că le șade mai bine astfel; dar răul cel mare este nemulțămirea globulelor cari au neapărată nevoie de porția lor de fier și cari nu mai lucrează de cât cântind, tocmai ca muncitorii flămânzi or rău hrăniți. Și știi, sau trebuie să știi, că nimic nu se poate face fără ei, precum nici sângele nu face nimic fără globule și nici globulele fără fier. Când globulele n'au fier, omul suferă de lângazeală, are lipsă de putere, și o asemenea lipsă de putere este începutul morții; vezi dar că fierul care omoară, care aduce moartea, tot el o poate goni. Așa dar trimitând fier globulelor descolorate ale sângelui, le redai energia, viața și frumusețea lor.

Aci cred locul potrivit a resuma compoziția celor 1000 grame de sânge, despre cari am vorbit în această scrisoare de la început până aici.

Ți-aduci aminte că din 1000 grame, 870 cuprind zer și 130 grame cuprind chiag de sânge. Iată compoziția amănunțită a unui chilogram de sânge:

870 grame de zer, din cari	{	790 grame de apă
«	{	70 grame de albumină
«	{	10 grame de săruri
130 gr. de chiag, din cari	{	3 grame de fibrină
«	{	127 gr. glob., din c. { $\begin{matrix} 125 \text{ gr. alb.} \\ 2 \text{ „ m. col.} \end{matrix}$
1000 grame	1000 grame	

Acum am finit cu totul cea ce puteam să-ți spuie în mod pozitiv asupra acestor minunate globule cari sunt

în noi agenții vieții; dar n'aș voi să sfârșesc această scrisoare fără să nu-ți mai comunic încă ceva, care, deși nu este aprobat de toți oamenii învățați și nici eu însumi nu ți-aș putea aduce probe așa de convingătoare în sprijinul lui, cu toate acestea am deplină încredere că este adevărat.

Iată despre ce este vorba.

Eu sunt convins că fiecare din globulele sângelui nostru este o ființă însuflețită și că viața noastră este suma acestor milioane de mici vieți, cari luate a parte câte una n'aū importanță, precum viața unui popor se compune din foarte multe vieți, fără însemnătate luate individual.

Așa, de exemplu, România, scumpa ta patrie, unde reunirea a șase milioane de creieri cari nu sunt toți tocmai așa de capabili, formează creierul măreț al unui popor viteaz, deștept și de bun simț. Dar, fie or nu ființe însuflețite globulele, este foarte sigur că viața ta atarnă numai de la dinsele; că ea lungezește, dacă ele lungezesc; că ea se însuflețește cu dinsele și că a le considera sau nu însuflețite, aceasta nu schimbă întru nimic importanța lor: acțiunea lor rămâne aceeași. Și cine ar putea stabili o mare deosebire între viață și acțiune?

Mai târziu, după ce vom cobori împreună toată scara ființelor însuflețite și vom ajunge la studiul viețuitoarelor numite *microscopice*, atunci vei înțelege mai bine de cât acum aceste cuvinte cari ți se par aci așa de ciudate. Puținul ce slabele noastre instrumente ne-aū descoperit din istoria globulelor, le pune cam pe aceeași treaptă cu ființele ce se găsesc în cete nenumărate într'o mulțime de lichide. Nu cunoaștem de cât un început din organizația globulelor; dar, din cât cunoaștem, constatăm că forma și mărimea lor sunt aceleași în toate viețuitoarele de aceeași specie, și că

ele se deosebesc după felul animalelor, cea ce probează că este un raport, o asemănare între modul de a fi al animalului și între al globulelor lui. Dacă microscopul nu le-a putut vedea însuflețite, asta se esplică prin faptul că i s'a dat spre observare sânge mort, scurs din viețuitoare; pe când ar trebui să se observe globulele în ezercițiul funcțiunii lor, în însuși interiorul animalului viu, precum se face cu broasca.

Acum am să te ridic foarte sus pe aripile ideii mele, dragă fetiță; dar nu-ți fie teamă, nu vei cădea. Voiu să zic că această viață a globulelor sângelui ne deschide o poartă de vedere măreață asupra planului creațiunii, care merge repetându-se mereu și mărimdu-și cercurile până la infinit, adică noi oamenii n'am fi de cât globulele marelui corp invisibil al umanității, în care ne-am duce să ne pierdem unii după alții și că acele globuri nemărginite ce telescopul observă în spațiile cerești n'ar fi de cât globulele unui tot necunoscut, al cărui nume numai Dumnezeu îl cunoaște.

Dacă nu poți pricepe bine această parte din urmă, întreabă pe frățiorul tău care a trecut examenul de bacalaureat, iar pe mine vino de mă sêrută, că am finit cea ce aveam de zis despre corpul omului.

Remâne să ne ocupăm și de viața animalelor.

E. B.

Societatea pentru cultura și literatura română, în Bucovina

Această societate este chemată să facă mari servicii românismului.

Prin biblioteca, faptele și colecțiunile sale, această societate hrănește focul sacru al patriotismului.

În decursul trecutului an, între alte fapte societatea

a ridicat un monument la mormîntul lui Aron Pumnul, după ce osemintele lui aũ fost transportate din cimitirul vechiũ în cel nou. Cu ocazia ridicãrii acestui monument, comitetul societãții a tipãrit lucrarea meritoasã a distinsului scriitor d-l Ion al lui G. Sbiera, intitulatã : „**Aron Pumnul**,“ *voce asupra vieții și însemnãtãții lui*, cu portretul lui Pumnul. În treacõt, mãrturisim cã cartea aceasta este de mare importanță, cãci ea aruncã luminã asupra multor colțuri întunecoase din viața Romãnilor Bucovineni. Afarã de aceasta, ea cuprinde toate scrierile mърunte și fragmentare ale literatului Aron Pumnul.

Comitetul societãții a fãcut apel cãtre inteligența romãnã din toate țãrile locuite de Romãni și în special cãtre preoți, profesori și invetãtori, în scopul adunãrii unui material original potrivit, cules din sînul poporului, cuprinzẽnd tradițiuni, povești, basme, balade, poezii, cãntece, proverbe, gãcitori, etc., pentru ca sã se poatã urma cu publicarea „*Bibliotecii pentru tinerimea romãnã*,“ cãriia s'ar putea alãtura cu timpul o „*Biblioteca popularã pentru oamenii maturi*.“ La acest apel aũ respuns Domni, Doamne și Domnișoare numai din țãrile romãne de sub scutul Austro-Ungariei, dar din Romãnia nimeni, cea ce este un mare rẽu; de aceea rugãm pe cetitorii noștri sã nu fie nepãsãtori pentru asemenea lucrãri, ci sã se grãbeascã a trimite menționatului comitet or ce fel de bucãți de literaturã popularã; cãci, pe lãngã serviciul ce vor face Romãnismului, vor avea și satisfacțiunea personalã de a-și vedea numele trecute în importantele lucrãri ce a întreprins aceastã societate, care dispune de fonduri îndestulãtoare pentru a face or cãt de multe publicațiuni.

E. B.

PESTALOZZI

Viețile oamenilor mari ne fac să înțelegem mai bine doctrinele, învățăturile lor; ne pun în pozițiune să le cunoaștem firea, sentimentele, calitățile și defectele lor, precum și împrejurările în cari au trăit și au lucrat. Acestea sunt motivele cari ne au decis să publicăm viețile unora din marii pedagogi.

Incepem cu Enric Pestalozzi pentru că este unul dintre principalii fondatori ai pedagogiei moderne și încă cel mai însemnat din toți aceștia.

Cărți numeroase s'au publicat, mai în toate limbile, dar mai ales în limbile germană și francesă, asupra lui Pestalozzi, asupra vieții și doctrinei lui, numai în limba românească nu s'au publicat atari scrieri. Până când va apare o scriere completă asupra acestui părinte al pedagogiei moderne, credem folositor a publica prezenta dare de seamă asupra vieții, metodeli și scrierilor lui, servindu-ne de cercetările și lucrările D-nei Zehnder-Stadlin și ale D-lor Morf, Dr. O. Hunziker, I. Guillaume, etc.

I

Copilăria și tinerețea lui Pestalozzi (1746—1768)

Familia Pestalozzi era de felul ei din orașelul italian Chiavenna. Pe la jumătatea veacului al 16-lea, un membru din această familie, anume Antonio Pestalozzi, se stabili la Zurich, în Elveția, unde și astăzi se află urmași de ai lui.

Al cincilea urmaș al lui Antonio, anume Iohan-Baptist Pestalozzi, chirurgul, avu trei copii între cari se află și Enric. Cel mai mare din acești copii se numia ca și tatăl lor Iohan-Baptist, care nu s'a însemnat prin nimic; al doilea era Enric, pedagogul de care ne ocupăm,

și al treilea o fată, numită Barbara și măritată dupe Gross, un negustor din Lipsca. Ea ținea foarte mult la Enric, pe când fratele cel mare îl desprețuia. Mama lor se numia Susana și era din familia Hotze, din aceeași familie cu generalul austriac Hotze.

Enric Pestalozzi se născu deci în Zurich, la anul 1746 și la etatea de șase ani rămase orfan de tată; dar «Mamă-mea, zice el, ¹⁾ se sacrifică educațiunii celor trei copii ai ei, ajutată de servitoarea Babeli a căriia amintire nu se va șterge niciodată din memoria mea. În puținele luni de la intrarea ei în serviciul nostru, tată-meu fusese impresionat de rara energie și buna credință a acestei servitoare; de acea neliniștit de urmările ce apropiata lui moarte ar avea pentru o familie ce el era s'o lase orfană și fără avere, chemă pe această servitoare lângă patul lui de moarte și-i zise: «Babeli, în numele lui Dumnezeu și al carității creștine, nu părăsi niciodată pe nevasta mea; dupe moarte-mi ea este pierdută și copiii mei vor cădea pe mâini streine. Fără ajutorul tău, ea nu poate ține copiii mei strinși pe lângă dînsa». Mișcată până la lacrimi și cu o mărinimie sublimă în simplitatea și nevinovăția sa răspuse sormanului meu tată. «Nu-ți voi părăsi niciodată soția, dacă vei muri, ci voi sta lângă dînsa până la moarte, dacă va avea nevoie de mine». Această asigurare liniști pe tatăl meu; privirea i se însenină și muri mângâiat. Ea își ținu cuvîntul și rămase lângă mama până la moartea ei.

Pestalozzi își petrecu copilăria și tinerețea între aceste două femei: între mamă-sa și credincioasa servitoare. Când Enric era școlar, petrecea vacanțele la unchiu-său Andreiș Pestalozzi, preot la Höngg, lângă Zurich. Enric nu învăța bine și era de un caracter rău, nea-

¹⁾ În scrierea *Schoanengesang*.

tent și visător, dar suflet bun, naiv și lesne crezător ; d'acea era batjocura conșcolarilor săi. «Profesorul zicea că acest băiat niciodată nu va ajunge ceva și toți școlarii rîdeau de el, din cauză că era urit, neglijent și murdar.»¹⁾ astfel scrie preotul Schintz, fostul lui conșcolar și apoi amic.

În 1764, Pestalozzi intră în colegiul umanior din Zurich, unde trecea de un original din cauza defectelor lui. De o camdată se destină preoției, dar dupe cîtva timp se lăsă de teologie, din cauză că nu putu deschide gura cînd fu pus să pronunțe discursul de probă.²⁾ Altă cauză mai puternică a schimbării carierei sale fu influența ce avu asupra-î citirea scrierilor lui Jean-Jacques Rousseau. În adevăr, scrierile *Emil* și *Contractul social*, apărute atunci, găsiseră la Zurich admiratori călduroși, căci declamările elocvente ale lui Rousseau umpleau de entusiasm spiritele tinerilor, adăpați la istoria antichității Grecilor și Romanilor, și la amintirile luptelor vitejești pentru libertate susținute de cantioanele elvețiene. Contrastul între idealul ce-și forma imaginația lor și între trista realitate, între privestea apăsării sub care gemea poporul de la țară și între ideile de libertate republicană ce căpătau din citire și din lecțiile unora din dascălii lor,³⁾ toate acestea deșteptau în studenții din Zurich spiritul de revoltă și de ură contra răului și a nedreptății. Acest aluat revoluționar dospî în inima lui Pestalozzi mai puternic de cît în a orcărui alt tîner de atunci ; așa că sentimentele ce se născură în sufletul lui, deciseră de întreaga sa carieră, probă scrierea *Leonard și Gertruda*.⁴⁾

¹⁾ Vezi *Pestalozzi-Blätter*, pag. 42, anul 1881, unde se află reproducă întreaga scrisoare a lui Schnintz către un amic asupra lui Pestalozzi.

²⁾ Așa scrie biograful său *Henning*.

³⁾ Între cari mai însemnat e poetul *Bodmer*.

⁴⁾ Un roman moral, unde se înfierează asupraitorii poporului și despre care se va vorbi aci, mai jos.

«Principiile de libertate, scrie Pestalozzi, ¹⁾ renviate de Rousseau și înfățișate sub o formă ideală, întărită în inima mea dorința de a găsi un câmp de lucrare mai întins, unde aș putea fi folositor poporului. Ideile ce-mă făceam despre cea ce era necesar și posibil de executat în această privință, în orașul meu, mă făcură să părăsesc cariera eclesiastică și născură în mine cugetarea că studiul dreptului mi-ar deschide o carieră mai proprie spre a avea odată o acțiune asupra afacerilor politice ale orașului Zurich și chiar ale întregii țări».

Cei mai însemnați oameni ai Elveției se asociau atunci cu acele aspirațiuni pentru o stare de lucruri mai bună; cam pretutindenă se făceau planuri frumoase de reformă, se doria o renaștere națională. Din inițiativa cancelarului din Basel, ²⁾ Iselin, bărbat de spirit și de inimă, se întemeiasă, în 1761, o societate cu scopuri filantropice și patriotice, numită Societatea elvețiană (*Helvetische Gesellschaft*), care se întrunia pe fiecare an la Schinznach. Printre membrii acestei societăți, afară de Iselin, se aflau bărbați ca Haller, Fellenberg și Tschärner din Berna; Bodmer, Breitinger, Gessner și Hirzel din Zurich; Zellweger, etc., din Appenzel. La Zurich chiar, o societate locală, numită *Helvetische Gesellschaft zur Gerwe*, întemeiată de Bodmer, întrunia pe tinerii patrioți. Între membrii ei se aflau și Lavater, pictorul Enric Füssli, Iohan-Gaspard Escher și următorii colegi de școală ai lui Pestalozzi, anume Bluntschli, Gaspard Schulthess, Vogel, Schinz, etc.

O scriere fără nume, făcută de doi membri ai acestei societăți, date pe față, în 1762, toate nedreptățile administratorului Grebel, care de șase ani săvârșia nele-

1) În *Schwanengesang*.

2) Basel în Elveția, pe Rin, numit în franțuzește *Bdle*.

giuirile cele mai revoltătoare în districtul încredințat conducerii lui din cantonul Zurich. Guvernul din Zurich fu silit să pedepsească pe vinovat; dar și autorii scrierii fără nume, Lavater și Füssli, cari se dedeseră pe față la somațiunea autorității, fură tractați de asemenea ca vinovați, adică constrinși să-și ceară iertare că s'a'u amestecat în treburî cari nu-i priviaû. Tinerii patrioți însă nu se speriară de această severitate și la 1764, Vögeli, unul din ei, denunță pe Brunner, un alt administrator rău. În anul următor, doi locuitori din satul Dattlikon, dupe indemnul lui Lavater și Schinz, dederă pe față purtarea scandaloasă a preotului lor Hottinger, și pentru că autoritatea se prefăcea că n'aude, o scrisoare anonimă plină de amenințări se depuse în catedra superiorului clerului, reclamând dreptate. Guvernul din Zurich se supuse, suspendând doi ani pe Hottinger din funcția sa, dar totodată se făcu o anchetă severă spre a se ști de la cine venia scrisoarea amenințătoare: Lavater, Schinz, Pestalozzi, Bluntschli și alții fură întrebați și o recompensă de 200 fiorini fu promisă trădătorului; cu toate acestea nu se putu descoperi nimic. O altă împrejurare adăugă încă nemulțămirea guvernului contra *patrioților*, adică cu ocazia turburărilor din Geneva, în 1766, guvernul din Zurich, plănuia să trimită armată în ajutorul celui din Geneva; dar opinia publică se mișcă și Müller, un student în teologie, citi la câțiva amici un dialog între un țăran, un administrator și un orășan, unde proiectul de a trimite armată era foarte viu criticat. Căpîi dupe acest dialog se răspîndiră îndată în public fără voia autorului, și guvernul taxând citirea și copierea acestei satire ca un complot contra siguranței statului, ordonă mai multe arestări: Pestalozzi, Vogel, Dälliker și alți tineri fură închiși; Müller însă scăpă și fugi la Berlin. Căpîile dialogului revoluționar fură arse de calău, în Fe-

vruarie 1767, iar contra lui Müller se pronunță pedeapsa exilării. Guvernul liberă pe «patrioți», cu condiția de a-și perde drepturile cetățenești, dacă ar rencepe, interzicând totodată Societății *zur Gerwe* de a mai scoate jurnalul săptămânal ce ea publica de la începutul anului 1765, sub numele de „*Erinnerer*“ (Monitorul).

Acel jurnal era o adunare de articole morale; Füssli și Lavater erau principalii redactori; Pestalozzi scrisese și el câteodată. Unul din articolele lui se află reprodus în cartea lui Morf. ¹⁾

Iată câteva linii din acest articol al lui Pestalozzi. «Un tiner așa de puțin însemnat ca mine nu îndrăznește să facă imputări nici să corigeze. Astfel mi se zice mai pe fie-care zi. Dar nu-mi va fi oare permis să *esprim dorințe*? Cine m'ar opri de la aceasta? Am să-mi exprim deci dorințe și să le pun în vederea cititorilor. —Aș dori ca nici un spirit mare să nu judece nedemn de sineși de a lucra cu curagiu și stăruință pentru binele public; — ca nimeni să nu disprețuiască pe inferiori, dacă sunt muncitori și onești...; ca fiecare om onest să nu se mulțămiască a fi singur el onest, ci să-și dea osteneala de a mai forma și pe un altul, fie și numai pe unul singur, prin exemplul și sfaturile sale; căci astfel îndată se va îndoi numărul persoanelor oneste!... — ca să se găsiască cineva care să tipăriască câteva pagini de maxime simple și bune de educațiune, înțelese și de cel din urmă cetățean sau țăran; — ca, prin dărnicia unor persoane cu mijloace, acele pagini să fie date publicului gratis sau nu mai scumpe de cinci centime; ca acele pagini să fie apoi împărțite de toți preoții;—ca tații și mamele cari le-ar fi primit, să se conformeze acelor reguli de educațiune înțelepte și creștinești, — dar asta înseamnă că doresc dintr'odată

¹⁾ Tomul I, pag. 86—88.

prea multe lucruri. Aș dori ca să se arate mai mult respect și considerație meșteșugarilor noștri cari duc o viață grea, retrasă, econoamă, liberă și republicană, ca unor adevărați stâlpi ai libertății noastre».

Ăntăia scriere, de oarecare întindere compusă de Pestalozzi, fu publicată, la 1766, într'o revistă literară ¹⁾ ce apărea în orașelul Lindau. Scrierea aceasta a lui nu era de cât istorisirea încercării lui Agis de a restabili la Spartanii legile lui Licurg; dar era scrisă în felul cum scria J. J. Rousseau și tracta despre afaceri ale zilei sub nume antice; adică Pestalozzi satirisa pe compatrioții săi, își bătea joc de ei, lăudând virtuțile Spartanilor, cari erau simpli și frugali, vestejia patima de bani și înrolările ²⁾ Elvețianilor ca mercenari în serviciul prinților streini. Traducerea unei bucăți din a treia Olintiacă a lui Demostene, care servă de față la scrierea în cestiune, este de asemenea presărată de aluțiuni politice; adică sunt biciuite indirect administrația apăsătoare a magistraților din Zurich, patimile lor de tot felul și lăcomia, ura lor contra orcuilor îndrăsnia să-și ridice glasul ca cetățean liber.

Din cauza atitudinii sale independente, Pestalozzi fu rău privit de familiile dominante din Zurich, așa că el nu putu dobândi nici o funcție în care ar putea servi patria, scumpa sa patrie, pentru care făcea totul și era gata a-și sacrifica însăși viața în orice moment. Sfatul dat de adevăratul său amic, Bluntschli, îl făcu în cele din urmă să nu mai aspire la funcțiuni publice. Bluntschli, student în teologie, cu patru ani mai mare de cât dînsul, da cele mai strălucite speranțe, când fu răpit de moarte, la etatea de 25 de ani (1767). «Pestalozzi, îi zise el, ești mor; dar tu, n'alege nici o carieră

¹⁾ Numită „*Die Kritische Nachrichten*“.

²⁾ Se știe că la Curtea papală, la curtea regelui frances, etc, etc., soldații de gardă erau Elvețiani, plătiți (mercenari).

în care ai putea fi victima bunătății și încrederii tale ; ci caută una potolită și liniștită, și nu te arunca nici-odată într'o întreprindere mare, pe cât timp nu vei avea lângă tine un om de încredere, înțelept, prevăzător și experimentat.» ¹⁾ El nu uită niciodată aceste cuvinte și adesea se căi că nu le-a urmat pe deplin.

II

Hotărîrea lui Pestalozzi a se logodi și a se da la agricultură.

Logodna lui Pestalozzi cu Ana Schulthess și hotărîrea lui de a se face agricultor, formează începutul unei noi perioade a vieții lui.

Ana Schulthess, născută în 1739, era fata unui bogat băcan și cofetar din Zurich, care primise educațiune bună, avea calități deosebite și nu era nici urită. Ea avea mai mulți frați, toți mai mici de cât dînsa ; unul din ei studia medicina ; un altul, Gaspard, teologia, care era și amic intim al lui Bluntschli. Intre Ana Schulthess și Bluntschli se stabili relații adevărat amicale și stău chiar în corespondență prin scrisori, dar reaua stare a sănătății lui, a cărui moarte era prevăzută, nu dedese loc la idei de altă natură. Mărturia²⁾ formală a D-nei Pestalozzi stabilește că Bluntschli a fost pentru dînsa numai un amic și că-î era scump și prețios, tocmai pentru că el n'avea în privința ei altă intențiune de cât a o face mai bună din punct de vedere moral. După moartea lui dînsa scria : «Mai curînd mă voiî uita pe mine de cât pe Bluntschli. Nu voiî uita niciodată discursurile lui, însoțite de atîta grație și energie. Nu făceam nimic fără a-l consulta. Rînd pe rînd, el saî eu, eram ocupați

¹⁾ În „*Schwanengesang*“.

²⁾ Scrisoarea din 10 Octomvrie 1806, în „*Korrespondenzblatt des Archivs der schw. permanenten Schulaustellung*“ ; 1878, No 4, p. 10. — În această corespondență Bluntschli e numit *Menalc*.

cu căutarea de mijloace spre a veni în ajutorul nenorociților».

Pestalozzi și Ana Schulthess se întâlniră cu ocazia morții acestui amic comun, pe care-l plânseseră împreună. Deocamdată, el nu văzu într'însa de cât pe amica amicului său, în curând însă simți pentru dînsa un sentiment mai intim și isbuti a o face și pe ea să-l împărtășească. Cum putuse el plăcea?—Ana era mai simțitoare pentru frumusețea morală, de cât pentru cea corporală și pentru avere: «Prea puțin ai avea să mulțamești naturii, îi scrie ea, dacă nu ți-ar fi dat ochi mari și negri, cari arată bunătatea inimii tale, mărimea spiritului și întreaga ta simțire».

Totuși numai cu multă sfială propuse el Anei Schulthess de a uni soarta ei cu a lui; el se crezu dator de a o informa întâi asupra defectelor caracterului său și de a-i declara pe față că în inima lui afecțiunile domestice vor fi totdeauna subordonate datoriiilor către patrie. «Principalele mele defecte, îi scria el, cari-mi par mai rele pentru viitorul meu sunt: neprevederea, imprudența și lipsa prezenței de spirit în fața schimbărilor neașteptate ce ar putea veni în situația mea. Nu știu intru cât aceste defecte vor putea fi micșorate prin silințele ce-mi voi da spre a le învinge, prin experiență și prin o judecată rece. Acum însă ele sunt într'un astfel de grad, în cât mă cred dator să le dau pe față tinerei ce iubesc; astea sunt defectele, scumpa mea amică, ce trebuie să cântărești cu multă grijă. Dar mai am și altele al căror isvor este firea mea prea impresionabilă care refuză de a se supune la judecata rațiunii; foarte adesea fac imputări sau laud afară din cale mult, mă conduc orbește de simpatii sau de antipatii; sunt așa de tare legat de unele lucruri, în cât influența lor asupra mea trece adesea marginile însemnate de rațiune; așa, de exemplu, nenorocirea patriei

și a amicilor mei mă fac pe mine însumi nenorocit. Această slăbiciune merită toată atențiunea d-tale; vor fi zile când seninătatea și liniștea sufletului meu vor fi turburate numai din această cauză. Dar chiar când această slăbiciune nu mă va împiedica să-mi îndeplinesc datoria, poate să nu fiu tot'auna destul de putinte spre a mi-o îndeplini, în asemenea împrejurare, cu veselia și liniștea înțeleptului tot'auna asemenea șieși. Nu mai am nevoie să vorbesc despre marea și în adevăr demnă de dispreț a mea negligență pentru orice îngrijire a ținutei veșmintelor și corpului, și în genere pentru toate lucrurile cari în ele înseși n'aũ nici o însemnătate, cea ce se poate constata de orcine, îndată ce m'ar vedea. Afară de acestea, mă cred dator a ți-o declara pe față, scumpa mea amică, că eu voiũ considera tot'auna datoriile către soția mea ca supuse datoriilor către patrie, și că, deși voiũ fi soțul cel mai afectos, eu voiũ considera ca o datorie a mea de a rămâne neînduplecat la lacrămile nevestei mele, dacă ea s'ar cerca vreodată să mă împiedice de la împlinirea datoriei de cetățian, or cari ar putea fi urmările acestei îndepliniri a datoriei. Nevasta mea va fi confidenta inimii mele, ea va cunoaște cugetările mele cele mai ascunse. În casa mea va domni o simplitate mare și onestă. Încă ceva: în viața mea voiũ cerca multe întreprinderi mari și periculoase. Nu voiũ uita sfaturile lui Bluntschli și ăntăile mele hotăriri de a mă da întreg patriei; nici-odată nu voiũ tăcea de frica oamenilor, când binele patriei imi va ordona să vorbesc; întreaga-mi inimă este a patriei mele, imi voiũ pune în pericol tot spre a alina suferințele și nenorocirile concetățenilor mei. . . Ți-am vorbit pe față, scumpa mea, despre caracterul și aspirațiunile mele. Reflectează la toate acestea. Decide acuma dacă-ți poți da inima unui om care are asemenea defecte și care-ți oferă un

atare viitor, și dacă poți fi fericită cu dînsul.» Orcine poate vedea cât de importantă este această scrisoare, în care Pestalozzi își dă pe față cu atîta sinceritate toate calitățile și defectele, și mai ales defectele esteriore și morale. Sunt scriitorii cari susțin că această scrisoare n'a existat, din cauză că originalul ei nu se găsește astăzi nicăieri, dar ea este publicată în 1829 de Niederer. Invățatul Hunziker¹ zice că originalul s'a pierdut tocmai din cauza publicării, căci n'a mai fost necesară păstrarea lui. O probă mai bună despre existența acestei scrisori este răspunsul Anei Schulthess, al cărui original se păstrează. Ea îi răspunde la toate și nu se îngrozește de perspectiva ce-i arată Pestalozzi. Cu toate acestea mai multe piedici se opuneau căsătoriei lor, anume: dînsa era cu șapte ani mai mare de cât el; dînsul era sêrac și fără carieră; părinții ei nu consimțiau la o asemenea căsătorie. Tinerii însă nu se descuragiară.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Pestalozzi, lăsând studiul dreptului, se decise a se face agricultor, conformându-se în aceasta unui principiu al lui J. J. Rousseau. În adevăr, Iohan-George Schulthes, un văr al Anei, vizitând pe Rousseau la Môtiers, auzise între altele de la acesta și frasa următoare: „În țara sclaviei, omul trebuie să se facă meșteșugar; în țara libertății însă trebuie să se facă agricultor.“ În Octombrie, 1767, Pestalozzi se duse în Kirchberg, la renumitul agronom Tschiffeli, din Berna, și-l rugă de-l primi elev, unde petrecu un an, studiind cu ardoare teoria agriculturii. Gata a se înflăcări și a considera visele sale drept realități, i se părea că se afla acum în fruntea unei mari întreprinderi agricole și pe calea îmbogățirii. . . «Acum am o profesiune din care vom trage isvoare de bogăție, scria el logodnicei

¹ În „Geschichte der schweiz. Volksschule,“ II, pag. 87.

sale; căci Tschiffeli se înavuțește în adevăr foarte mult prin agricultură. Invăț s'o cunosc temeinic. . . » El voia să cumpere ieftin câteva ectare de pământ necultivat, să le lucreze și să planteze garanță¹; să mai cultive în mare cantitate felurite legume, precum: varză, anghinare, sparanghel, etc., etc.

În toamna anului 1768, când avea 22 de ani și șase luni, Pestalozzi se întoarse la Zurich. Aci, bancherul Schulthess, care nu era rudă cu familia logodnicei sale, ci numai tatăl unui amic al său, consimți să-i încredințeze 15,000 de fiorini pentru întreprinderi agricole. După sfatul preotului Rengger, din Gebistorf lângă Brugg, Pestalozzi cumpără mai bine de 7 $\frac{1}{2}$ ectare, cam cu 460 fiorini ectarul, de pământ sterp, aflat între satele Birr și Mülingen, ținând atunci de Berna, iar acuma de cantonul Argoviei. El se stabili pe dată, în satul Mülingen, pe cursul râului Reuss, într'o casă a familiei Fröhlich din Brugg, pentru care se învoi să plătească anual 40 de fiorini. Mamă-sa veni de-l ajută la instalare. Pestalozzi cumpără treptat alte bucăți de pământ până își făcu o moșie de 51 de ectare. Era un pământ rău, dar Pestalozzi îl credea bun pentru garanță și apoi el, întemeindu-se pe cunoștințele sale agronomice, era sigur că îl va îmbunătăți. Dînsul se lauda² că a cumpărat ieftin, fără să spună cum a fost înșelat la început de Märki, un speculant al satului, care l'a făcut să plătească foarte scump ectarul³.

Părinții Anei Schulthess consimțiră în cele din urmă la căsătorie; dar logodnica părăsi casa părintească fără zestre, luându-și numai vestmintele și pianul. «Veți fi

¹ Garanța e o plantă industrială ale cărei rădăcini dau o frumoasă culoare roșie. Tschiffeli a introdus-o întâi în Elveția.

² În „*Schwannengesang*.”

³ Documentul publicat în „*Pestalozzi-Blätter*“, 1882, pag. 2.

nevoită să te mulțamești cu pâine și cu apă,» îi zise mama ei. Cununia se făcu¹ la 30 Septemvrie, 1769, în biserica de la Gebistorf.

Părinții Anei Schulthess se împăcară cu dînsa, așa că Crăciunul din acel an, tinerii îl petrecură la ei în Zurich. În primele luni ale anului următor, D-na Schulthess și fiii săi merseră de mai multe ori pe la Müligen, și D-l Schulthess trimise mai multe sume de bani ginerelui său, spre a-l ajuta la întreținerea casei.

Cu mari cheltueli, Pestalozzi plantă garanța pe pămîntul său, și-și slei capitalul de rezervă, construind în mijlocul moșiei magasi și o casă de locuință, luxoasă, fără să asculte de sfaturile amicilor cari-l opriau de la această construcție costisitoare. Până să se termine noa locuință, el ședea tot la Müligen. Dar, numai după câteva luni (în Aprilie 1770), bancherul Schulthess veni în persoană să vadă cum mergea lucrul, după care, întorcându-se la Zurich, scrisese lui Pestalozzi că întreprinderea merge spre ruină, căci dînsul a cheltuit 6000 de fiorini mai mult de cât trebuia. — Pestalozzi răspuse² justificându-se prin vorbe late și rugându-se a-î mai trimite 200 până la 300 de fiorini, spre a continua construcțiunile începute. La 12 Maiu însă, doi amici ai lui Pestalozzi, Meis și Schinz, veniră la Müligen ca experți și făcură un raport exact, la citirea căruia bancherul declară că se retrage din asociație. Mare fu disperarea lui Pestalozzi, amerințat de ruină, când aștepta ca tînera lui soție să devie mamă. D-na Pestalozzi cercă să-l încurageze și merseră ambii la Zurich; părinții Schulthess interveniră în favoarea ginerelui lor și bancherul se înduplecă să mai aștepte. La 19 August, 1770, D-na Pestalozzi născu un

¹ Vezi în *Morf*, t. I, pag. 136, jurnalul D-nei Pestalozzi, etc.

² Această scrisoare a lui Pestalozzi e publicată în „*Pestalozzi-Blätter*“ 1880, p. 13.

fiu, căruia se dadea numele de Iacov; cu această ocazie cele două mame mari veniră la Müligen, și sora lui Pestalozzi, blânda Barbara, care după câțva timp se stabilă în casa fratelui său, unde stete până la măritișul ei.

Bancherul Schulthess însă perduse de tot încrederea. Garanța nu reușise; de aceea se lichidă societatea și Schulthess se retrase cu o pierdere de 5000 fiorini. Pestalozzi rămase cu moșia sa, dar nu mai avea capital nici credit. Clădirea nu putu fi terminată după planul primitiv, ci numai cu un cat. Pestalozzi se mută în ea cu nevasta și copilul său, în primăvara anului 1771. Această casă fu numită *Neuhof* și Pestalozzi își propuse să facă o lăptărie, de aceea în locul garanței, semănă trifoiu, lucernă, și cumpără vite. Această încercare nu putea reuși mai bine de cât atâtăia; căci Pestalozzi n'avea nici practică nici bani îndestulători; pământul lui era sterp și producea nutreț slab. După trei ani de luptă contra relei soarte, fu silit să recunoască că era nefolositor a mai stărui într'o cale rea.

Trebuia să trăiască însă, de aceea el își propuse a se face industriaș și, în 1774, instală la Neuhof un atelier pentru torsul bumbacului. Ii veni ideea de a aduna la dinsul câți-va copii săraci, spre a-i ocupa cu această lucrare ușoară și bănoasă; adică în mintea lui, aceasta era o fericită întreprindere industrială, însoțită de o faptă bună. Dar tocmai în acest timp, el era cu totul lipsit de mijloace bănești; datoriile crescuseră mereu și se ridicaseră la 15,000 de fiorini. Soția lui dobândi de la familia ei o sumă bună, în socoteala părții sale de moștenire; mama lui i veni asemenea în ajutor pe cât i stete în putință. Astfel se putură mulțami principalii creditorii și Pestalozzi mai rămase dator numai 4000 de fiorini. Spre a căpăta fondurile trebuincioase pentru dezvoltarea întreprinderii sale celei noi, el se hotărî să facă apel la dărnicia publicului. [Va urma]

Ceva despre importanța pedepsei

ȘI

REMUNERAȚIUNI ÎN ȘCOALA PRIMARĂ

„Cine cruță nuiawa, acela își urăște copilul ; cine își iubește copilul însă, acela îl pedepsește!“

Infeleptul Solomon.

„Orî-ce rău se pedepsește, iar binele se răsplătește!“

* * *

Popoarele și națiunile, cari au ajuns la oare-care grad de dezvoltare și cari în amețirea unor prosperități momentane, sau în disperarea unor calamități, încep a neglija cel mai sacru scop pentru ajungerea destinului unei societăți, unui popor, unui stat, când încep a nu mai ține la ceea ce formează baza constituirii sale—la școală—și când își uită de îngrijirea instrucției regulate a membrilor săi, mai curând sau mai târziu, se șterg din cartea vieții, cad, ca și când n'ar fi fost.

Netăgăduit este, că școala—și numai ea—este baza dezvoltării și culturii omenești în genere. Tot așa de netăgăduit este, că de la orî care persoană ce are menirea de a da creșterea, adică de a învăța frageda generațiune în școală, serviciu pe cât de important, tot pe atâta și de greu și incomod, se cere ca să fie înzestrată cu cele mai bune calități, atât fizice, cât și spirituale.

Nu voiî aici să mă întind în descrierea calităților preținse de legea naturii unui bun învățător, ci cu totul altă direcție voiî să dau ziselor mele de astăzi, cari stau în oare-care legătură cu acelea : Voiî să zic ceva despre importanța pedepsei și despre ceea ce reiese clar din aceasta—opusul său,—despre remunerație, cum să se aplice în școala primară.

Orî-care învățător, conștiu de misia sa, își dă toată silința să aducă pe elevii săi acolo, ca să știe deosebi binele de rău și prin cunoașterea binelui să se determine din voință liberă a lucra liber.

Motivarea consistă în reprezentarea urmărilor lucrurilor; dacă aceste urmări sunt plăcute, atunci reprezentarea decide și mișcă voința de a se comite fapta, iar represintarea urmărilor neplăcute decide pe copil să nu facă o faptă. Urmările plăcute ale faptelor bune se numesc: „*remunerațiuni*“; iar urmările neplăcute ale faptelor rele: „*pedepse*.“

Mijloacele de remunerare și de pedepsire în educație sunt foarte necesarii pentru că: urmările naturale ale lucrărilor noastre din punctul de vedere al timpului, în cele mai multe cazuri sunt cu mult mai depărtate, de cât să poată face impresiunea corespunzătoare asupra elevilor mai slăbuți, mai simțitori și nu rare ori asupra celor mai leneși.

De multe ori nu se poate, dar nici nu trebuie să se accepte urmări ca necumpetul, boala, etc., pentru acea în locul acestora trebuie să pășască mai sus citatele urmări arbitrării aflate de învățător, adică: pedepsele și remunerațiile.

În puțini termeni îmi voi da silința ca mai întâiu să zic ceva despre *pedeapsă*, din punct de vedere aplicabilă în școlile noastre românești și numai după aceea să revin la remuneratie.

Pedeapsa este mijlocul abaterii de la rău și corigerea celui ce a făcut oare-care transgresiune. Un bun învățător, ține seamă de știința aplicării pedepselor, așa, spre exemplu: când elevul cade în pericol de a comite vr'o faptă contra datorinții sale și a de-aproapelui, în urma căriia îi naște pagubă pentru el și de-aproapelui său, pedeapsa trebuie aplicată. Tot așa trebuie aplicată și atunci, când urmările naturale ale unei fapte rele sunt cu mult mai slabe, de cât elevul să se poată speria de comiterea ei, cum e minciuna, furtul ș. a.

Când urmările unei lucrări sunt de așa natură, încât cau-

zează pagubă mai mare, d. e., necumpătul, iar trebuie aplicată pedeapsa.

Trebuie aplicată mai departe la elevi de acei la cari preponderază sensualitatea, cari nu se poate domoli alfel, de cât numai prin escitarea simțurilor plăcute și nobile.

În astfel de cazuri, înșirate mai sus, pedeapsa trebuie aplicată ca un ce necesar, de oare-ce alte mijloace, prin cari s'ar putea ajunge scopul înlăturării răului, nu sunt.

Vine întrebarea însă, că ce fel de pedepse trebuiesc aplicate?

E știut, cum că multe pedepse ce se aplică în educație, nu sunt destul de corespunzătoare scopului; de aceea:

Acele pedepse cari din respect corporal or al sănătății sunt stricăcioase orî periculoase în sine sau numai sub anumite împrejurări, precum și acelea, prin cari se împiedică cultura elevului, d. e., subtragerea mijloacelor de cultură; pedepsele cari direct sau indirect sunt stricăcioase moralității, turburând dispozițiunile inimii și escitând de acele cari sunt periculoase pentru moralitate d. e. rușinări înjositoare; acele pedepse, cari dau ocaziune la erori și transgresiuni noi, d. e., închiderea mai multor elevi într'o odaie fără inspecțiune; mai departe, pedepsele cari, de și ar avea efect de îmbunătățire, dar au o influență stricăcioasă asupra fericirii elevului în viață, d. e. promulgarea publică a transgresiunii, și acele cari au valoarea religioasă și se aplică ca pedeapsă, precum: rugăciuni, îngenuchieri; și în fine, toate acele pedepse, cari sau nu fac nici o impresiune în elev, sau fac numai o impresiune neînsemnată, pentru că prin aplicarea acelora învățătorul poate deveni de rîsul elevilor săi, d. e. escluderea cutăruî leneș, de la ora de plimbare etc., toate aceste sunt de a se casa cu totul din catalogul pedepselor fie-căruia, care e menit de soartă a vieții în frumoasa, dar destul de spinoasa carieră de învățător.

Înainte de toate, pedeapsa trebuie să fie naturală.

Dintre toate pedepsele, acelea sunt mai eficace, pe cari

elevii le văd cum că sunt urmări necondi ionate ale lucrărilor lor, a a: Acela ce e l s tor în lucrurile sale trebuie restr ns ca să- i repete lucrul p n  atunci, p n  când va fi a a de corect ca  i al aceluia, care a pus diligen a tot la acel lucru; Elevul necur a it, murdar, trebuie exclus din ori ce societate p n  atunci, p n  când dă semne de  mbun t tire; Cel impacient trebuie separat  i depărtat de la jucării, dacă nu se înţelege cu ceilal i, adică, dacă devine nesuferit de ceilal i; Celui mincinos să nu i-se creadă u or;  n el torului trebuie să i-se arate neîncredere; Tr ndavului să nu i-se conceadă restaurațiune, pentru că nu o merită; B t u ul, bătut trebuie; Cel ce turbură desfătările, trebuie lipsit de ele. Prin ast-fel de pedepse,  nv a torul va lucra foarte binefăcător  i eficace asupra îndreptării elevilor săi.

De sine se înţelege, că pedeapsa trebuie să fie dreaptă; să se aplice numai acelu  elev care o merită  i încă amăsurat în gradul în care a  i meritat-o, lu ndu-se în considerare înainte de toate, ca ea să fie pe c t se poate mai naturală, în înţelesul ziselor de mai sus.

Pedeapsa ar fi nedreaptă, când s'ar pedepsi elevul pentru erori de acelea, cari nu depind de la libera voin a a lui, d. e. pentru defecte corporali, pentru talent slab, etc. —  n ast-fel de cazuri,  nv a torul trebuie să se încearcă a alina aceste urmări neplăcute ale acestor erori naturale mai mult prin simțul său simpatetic, care de altmintrelea  i cade în sacra sa datorința, de a escita în elevi prin propunere acest sim , adică a inspira în elevii săi de timpuriu respectul  i iubirea c tre al i oameni prin espunerea demnit ii  i a destinațiunii lor egală,  i care sim  arată mai mult influin a exemplului.

Nedreaptă ar fi pedeapsa în lucruri de acelea, cari în sine sunt rele, dar sunt făcute cu un scop bun. Fiind-că aicea voin a e bună, nu trebuie amăsurată pedeapsa, pentru că n'ar avea nici un scop.  n ast-fel de cazuri mai mult folose te moralizarea.

Nedreaptă ar fi și atunci, când elevul și fără pedeapsă ar simți urmările naturale ale greșelii sale, dacă i s'ar putea crede că se va îndrepta; și iar dacă se aplică în lucruri de acelea, cari în sine sunt indiferente, pentru că pedeapsă merită numai aceea, ce într'adevăr e rău.

În fine nedreaptă ar mai fi pedeapsa atunci, când s'ar aplica într'un grad mai mare, de cât o merită elevul, pentru că aici se vatămă dreptatea, învățătorul apare ca un despot, ceea ce ar putea avea trista urmare a reacțiunii elevilor.

Una dintre cele mai bune pedepse aplicabile în școală, ar fi aplicarea simțului de onoare ca atare. Pedepsele de natura aceasta constau în rușinarea aceluia ce a comis greșala.

Rușinarea ca pedeapsă însă se aplică mai mult la elevi de acei, cari sunt cam duri.

Această pedeapsă dacă nu e la timpul și locul său, poate fi foarte periculoasă și de aceea asupra ei, e bine să se observe următoarele:

Când începe a se naște în elevi simțul de rușinare pentru greșelile comise și când se vede că conștiința îi muștră pentru acelea, atunci simțul de onoare nu mai trebuie aplicat ca pedeapsă, va să zică, nu mai trebuie rușinați. Ba de multe ori e foarte eficace atunci, când elevul vede că învățătorul i-a cruțat o rușinare, pe care dînsul a meritat-o.

Cu cât simțul elevilor e mai delicat și cu cât sunt ei mai simțitori, cu atâta trebuie să fie și învățătorul mai prevăzător și mai cruțător față cu rușinarea lor, mai ales atunci, când sunt de față și martori.

Învățătorul trebuie să se ferească dintre toate de grobianități și rușinări nenobile. Astfel de pedepse desonorează pe învățător și amărăsc copiii; d. e., batjocuri relative la corpul elevului, la locul natal or la starea părinților.

Trbuie să se ia în considerare impresiunea, ce-o face rușinarea cutărui elev asupra celor-l'alți, pentru că compătimirea naturală a elevilor, de multe ori învinge judecata învățătorului, ba i-o desaproabă, îl judecă de nedrept și fără

nicî o iubire; de aceea trebuie să li se cruțe simțul, orî mai bine să nu-î rușineze.

Din puținele zise până aici se vede, că pedeapsa ar fi de două feluri, adică: morală sau intelectuală și fizică sau corporală.

Contra pedepsei morale sau intelectuale, nu știu, dacă s'a sculat cine-va să o interzică, dar pedeapsa fizică sau corporală de mulți pedagogi e alungată de tot din școală; alții din contră afirmă că bastonașul și nuielele sunt un mijloc universal de cultură pentru tinerime. Eă în urma puținei mele experiențe, în cariera de învățător, îmi permit a afirma că nicî uniî nicî alții nu aă dreptate, ci adevărul zace la mijloc.

Pedepsele corporali nu sunt de tot de lăpădat ¹⁾; în cazuri speciali sunt de a se aplica ca cele mai bune mijloace cari ajută scopului, ba sunt tocmai necesare. Aceste cazuri însă nu se pot determina după acțiunile externe; d. e. minciuna, furtul, etc. ci după consimțirea elevului.

În genere, pedepsele corporale trebuiesc concese mai ales atunci, când alte mijloace interne sau externe nu mai aă nicî o influență, asupra elevului și nicî nu se poate aștepta după timp ca el să se emendeze. În ast-fel de cazuri trebuie să intervie pedepsele corporale, mijloace sperietoare și îmblânzitoare.

Ast-fel de cazuri obvin mai des la copiii cei micî pentru că la dîșii predomină încă sensualitatea. De multe orî însă chiar și copii mai mărișori devin în pozițiunî de aceea, unde învățătorul trebuie să-și ia refugiul la pedepse corporale.

Mi se va zice poate: cum eă nemernicul viă să amintesc de aplicarea pedepselor corporale aici, în țara Românească atunci, când e știut, că orî ce pedeapsă corporală e interzisă?

1) Dar legea nu le mai permite la noi.

O știu aceasta foarte bine; dar aș dori foarte mult să știu și să cunosc baremi un singur domn învățător de școala primară, care fie și în timpul scurt de un an de zile, să nu-î fi venit înainte cazuri de acelea în cari să nu aplice pedepse corporale, fie de ce natură va fi fost ele?

Mi-aduc aminte, spunându-se anul trecut, că un domn profesor de pedagogie de Universitate de la noi, care în cursurile D-sale, tot-d'a-una când i se da ocaziunea, combătea aplicarea pedepselor corporale în școală; acel domn însă dându-se ocaziunea să dea lecțiunii într-o școală mai inferioară, a fost silit să pedepsească și venind la Universitate, către ascultătorii D-sale s'a exprimat, că și-a festelit tot cursul de pedagogie fiind silit să pălmuiască.

Iată dar... că nu e așa de ușor a nu folosi în cazuri meritare pedepsele corporale, mai ales în școlile primare, precum se închipuește poate de la masa verde.

Fiind-că naturalul elevilor diferă foarte mult, tot așa și pedepsele trebuie diferite conform naturalului lor, de unde pedeapsa corporală, nu se poate esclude în multe cazuri.

La aplicarea pedepselor corporale însă învățătorul trebuie să fie cu mare băgare de seamă, ca nu cumva prin modul pedepsei sau prin instrumentul cu care pedepsește, să pericliteze sănătatea elevului. Ori care pedeapsă corporală, trebuie să fie cumpătată și amăsurată, conform felului transgresiunii elevului.

Pedeapsa trebuie să fie în adevăr simțită, pentru că altfel n'are nici un efect; simțirea ei însă să se întemple mai mult prin modul esecutării, de cât prin asprimea bastonașului sau a nuelei. E de mare importanță asigurarea învățătorului, ca nu cumva pedeapsa corporală să fie periculoasă moralității; pedepsitului trebuie să-î împintene voința spre bine și să îngrijească de îmbunătățirea lui.

Efectul pedepsei depinde foarte mult de ținuta învățătorului înainte, pe timpul și după aplicarea pedepsei. O purtare sinistră a învățătorului înainte, pe timpul și după aplicarea pe-

depseî, nu va avea nici un efect, chiar dacă va fi fost oriî cât de corespunzător mijlocul de pedepsire.

Cea mai naturală recerință din partea învățătorului este, ca totdeauna să fie drept și imparțial ; de acea dînsul trebuie să premeargă pedepseî totdeauna cu o cercetare scrupuloasă, pentru ca să nu apară prin aplicarea pedepseî nedrept. În- vîțătorul trebuie să fie conștiî despre transgresiunea și gra- dul greșeliî ; nu trebuie să se bazeze pe presupunerî, ci tre- buie să fie sigur despre fapt.

Pedeapsa trebuie conformă scopului emendării, nu însă după paguba cauzată, nici chiar după gradul greșeliî. D. e. gre- șala unui elev de 7 ani, care a fost sedus la un furt este mai mică de cât a altuia de 18 ani și cu toate acestea celui d'ântăiî trebuie aplicată o pedeapsă mai aspră ca celui de al doilea. Cu cât e mai mare iritarea spre rău, cu cât e mai slăbuță libertatea morală și cu cât alte mijloace influințează mai puțin asupra cuiva, cu atîta e de lipsă să fie pedeapsa în grad mai mare.

Învățătorul practic, înainte de executarea pedepseî, îi dă timp elevului ca să-și recunoască greșala, pentru că numai atunci suferă pedeapsa ca o urmare meritată a faptei sale.

În acest mod de a amîna nișel executarea pedepseî, în- seamnă a o aspri saî a o ageri.

Pe timpul pedepseî învățătorul trebuie să fie liniștit și cum- pîtat ; să nu arate mînie, invidie saî patimă, pentru că alt- fel impresiunea ce trebuie să o facă pedeapsa, precum și scopul ei, sunt pierdute. Într'un astfel de caz elevul privește pedeapsa ca o urmare a mîniei, iar nici decum a transgresiunii saî greșeliî sale.

Învățătorul practic își manifestă întristarea când este în pozițiunea neplăcută de a pedepsi ; pentru acea însă, nu tre- buie să degenereze în tînguirî femeiești, saî la moralizări lungi ca ale unui preot de pe amvonul din biserică.

Pedeapsa recunoscută ca necesară, învățătorul trebuie să o execute ; iar de la asta nici rugare, nici plîns, ba chiar

nicî intervenirea altor persoane, carî s'ar ruga pentru ȳertarea pedepsindului, nu trebuie să-l rețină. Aici trebuie să se întâmplesse chiar așa ca și la bolnavi: dacă medicina este necesară, atunci trebuie luată saũ dată, chiar și fără voia pacientului.

Față cu executarea pedepsei, învățătorul nu trebuie să fie prea moale la inimă, căci prin aceea nu va promova nici odată binele elevilor săi; el trebuie să fie aspru, nu însă dur; trebuie să-și aducă aminte că pedepsele totdeauna trebuiesc să fie pișcătoare, dacă nu cumva vrea să devie de batjocura și risul elevilor săi.

De mai mare importanță este ținuta învățătorului, după executarea pedepsei. Precum medicul bun nu părăsește pacientul său, după ce i-a ordonat o medicină, el așteaptă și-i observă efectul, tot așa și învățătorul, nu trebuie să peardă din vedere pe elevul ce a pedepsit, ci să observe bine impresiunea ce a făcut pedeapsa asupra elevului; observarea aceasta însă ast-fel trebuie întogmită, ca să urmeze emendarea intenționată.

Aceasta nu s'ar putea întîmpla, d. e. atunci, când învățătorul după ce a pedepsit odată pe elev, l-ar tot vexa, batjocorindu-l, făcându-i imputări și divulgându-i pretutindenea greșala. Prin o ținută ca aceasta, se conturbă bunul efect al pedepsei și de multe ori ar putea urma nefericirea elevilor.

Ținuta învățătorului după pedeapsă trebuie să fie liniștită și serioasă, care cu încetul trebuie să treacă iarășî în amicală; nu însă așa ca și când i-ar părea rău că a aplicat pedeapsa, arătând oare-cum că prin aceea i-ar fi făcut o nedreptate și că vrea să se împace, pentrucă atunci iar nu mai are pedeapsa nici un efect.

Prin aceasta terminând despre pedeapsă, mă încerc ca și prin mai puține cuvinte să zic ceva și despre remunerațiune, cum are să se facă în scoala primară.

Remunerația este mijlocul de a escita și întări voința acelorora, carî prin mijloace naturale nu se stimulează în dea-

juns. Este mijlocul activării sau ațâțării simțului de emulare între elevi, care numai stricăcios nu poate fi educației.

Importanța remunerației în școală este foarte mare și recunoscută de toată lumea, prin urmare e de prisos a mai cita zisele mulțimii oamenilor cari și-au sacrificat viața pe tărîmul educației; cutez a zice însă, că întreg efectul dorit la aplicarea ei consistă în buna pricepere și înțelepciune a respectivului învățător.

Învățătorul trebuie să aplice numai remunerațiunii de acele cari contribuiesc la ajungerea scopului; iar pe acele cari nu sunt destul de acomodate, ori sunt contrarii scopului educației, trebuie să le depărteze și să le înconjure, pentru că aplicarea unor remunerațiunii necorespunzătoare, cari pe elev nu-l escită de loc, sau numai foarte puțin, n'are nici un efect.

De multe ori cea ce într'un copil escită plăcere și valoare, tot acea într'un tînăr mai înaintat în etate, cauzează indiferentismul și ridiculositatea, și vice-versa.—De-acea remunerația trebuie să fie acomodată și variată după individualitatea elevilor.

Ea să fie cât se poate mai naturală, adică din respectul bunului, să aibă urmări naturale bune. Remunerațiile cu cât sunt mai naturale, cu atîta țintesc mai curînd la scop.

Remunerația trebuie să fie dreaptă, adică să se dea numai aceluși care o merită și încă în gradul în care a și meritat-o. Nu trebuie să se pună pond numai pe faptă ori lucrare, ci pe cauza sau fontâna din care provine dînsa, pentru-ca elevii singuri, încă din tinerețe să vadă, cum se judecă simțimintele oamenilor.—Cine judecă numai fapta, fără a mai cerceta inițiativa ei, cade în pericolul de a remunera lașitatea fricosului, sinceritatea răsbunătorului și pietatea lingușitorului. Nu trebuie să se judece numai faptele singuraticice ci totalitatea lor. Ca obiect al remunerațiunii elevului trebuie să se considere manifestarea simțimîntului lui fundamental, ca să nu devie cineva în perplexitatea de a remunera elevi de acei, cari nu merită; și aceasta, pentru-că sunt elevi, cari au

câte-o calitate bună, dar asociată de nenumărate rele, pe cari aici nu le pot aminti.

Remunerațiile trebuiesc aplicate acolo, unde pe elev îl costă foarte mult împlinirea unei lucrări, iar nici decum acolo, unde el o împlinește din aplecarea sa naturală, sau când urmările naturale ale unei lucrări sunt de ajuns ca să poată mișca pe elev la îndeplinire, pentru că aici este de ajuns scopul.

Trebuiesc aplicate atunci, când lucrarea purcede din voință liberă, nu e nici un dar natural, nici o lucrare a întâmplării; și atunci când cineva face mai mult de cât îi impune datorința.—Acolo, unde cineva face numai atâta cât îi impune datorința, nu trebuie aplicată remunerația, pentru-că, împlinirea datorinței este impusă fie-căruși om, de la care nimenea nu trebuie exceptat. Acest fapt ar da ansă la creșterea oamenilor egoiști, insinuatori (flecarnici) etc.—Tot asemenea nu trebuiesc remunerate nici manifestațiunile simțului simpatic, moral și religios, pentru-că foarte greu e a se judeca autenticitatea acestor manifestațiuni și s'ar putea întâmpla ca prin acestea să se pună bază fățării și afecțațiunii.

În fine, după cum am zis mai sus, remunerația trebuie să fie potrivită gradului de înțelegere a elevului. De aici însă nu urmează, că mai mulți elevi, cari au făcut tot acea faptă, să fie de o potrivă remunerați, pentru-că meritul ei poate fi foarte variu. În astfel de cazuri, elevii trebuiesc convinși despre diversitatea meritului cutării fapte, pentru-ca ei să nu poată cugeta că remunerația ar fi fost nedreaptă.

Acum vine întrebarea, că ce fel de remunerații trebuiesc aplicate în școală?

Din zisele de mai sus reiese, că se pot aplica remunerații fel de fel în diferite împrejurări din diferite lucruri și că aplicarea lor cade în cercul de activitate al respectivului învățător. Nu pot aici să le înșir cari ar fi acelea, pentru-că ele depind de la aprecierea singuratică a fie-căruși învățător și ast-fel trece peste puterea mea morală, ca să dau un catalog special în această privință.

Se știe însă, că în genere cele mai importante remunerațiuni numite și premii, la noi ca și în alte state și adică la alte popoare, se distribuiesc la finele anului școlar, după împrejurări cu mai multă sau mai puțină excepțiune. Această excepțiune consistă în aceea, că pre când la alte naționalități din alte state, cu școale destul de bune și apreciate, se ia în considerare și starea materială a părinților, elevilor și conform acesteia împreună cu alte multe considerațiuni se întâmplă distribuirea, la noi, acest fapt important nu se ia în considerare și așa importanța reclamată de remunerația dreaptă se neglijează în mare parte.

Cu puțină precauțiune la distribuirea premiilor, nu numai că se umple această lacună, ci se îndatorează atât elevul cât și părintele, când în loc de a se distribui bine-meritatului elev cărți sau alte lucruri, din cari nu poate trage folos, cu deosebire în clasele inferioare să i-se distribuie din cărțile de studiu ce are să învețe în anul viitor, micșorând prin asta cheltuielile sârmanului părinte; cu alte vorbe, indirect a-l remunera și pe acesta pentru faptul, că cu toate necazurile și greutatea ce le îndură poate, își susține copilul său la școală, cu scop, ca mai curând sau mai târziu și mla-dița sa să fie o odraslă folositoare omenirii și în special patriei sale.—Un mijloc mai mult de a face pe părinți să-și dea copiii la școală.

Fie căruia om cu inimă și cu caracter bun, îi zace la inimă prosperarea binelui obștesc și se simte fericit atunci, când pe orî-ce cale onorifică poate contribui cât de puțin la aceea prosperitate; de-acea eă crezând că zisele mele de astăzi cât de târziu pot servi de un resunet al importanței atât al pedepselor cât și al remunerațiunilor drepte, cari sunt de un folos foarte mare atât în educație cât și în binele obștesc, sper, pentru-că speranța este bunul cel din urmă care susține pe om, că și în inimile d-lor colegi vor pătrunde adînc aceste adevăruri, și că la timpul său fie-care în parte va

contribui după putință la îmbunătățirea saū mai bine zis la nimicirea rēului, de și mic la părere, dar în fo d destul de mare, iar eū mă simț foarte măgulit și fericit în această speranță.

Ioan G. Neamțu

București 1890

EFECTELE LUCRULUI MANUAL IN ȘCOALA RURALA

Domnule Redactor !

Rog bine-voiți a da loc în coloanele Onor. d-v. reviste următoarelor :

«Uite D-le ! nu mai am nevoie să cumpăr și condee de la d-ta, acum pot face eū însumi, nu mă costă bani și sunt și mai îndemânoase.» Aceste vorbe le zise un școlar, trecend pe dinaintea dugheniī din sat, arătând dughenarului un condeiū făcut de dînsul. Condeele aū fost primele începuturi de lucru manual, datorite d-lui Serafim Ionescu, revisor școlar al județului Suceava, care — pe lângă că a ținut câte-va cursuri în conferințele anuale¹, — apoi cu ocazia inspecțiilor s'a oprit câte 2—3 zile pe la fiecare școală, inițiând pe învățători în ale sculpturii în lemn, precum, facere de cutii, rame, cuțite, condee din lemn, etc., etc., și cartonagiul.

Domnul I. Calinderu, administratorul general al Domeniului Coroanei, devotat progresului și binelui obștesc, prevēzēnd înseminătatea lucrului manual, și în scop ca să nu se mai importeze de la streini și lucrurile de prima necesitate, în scop de a face viața țara-

¹ Negreșit că scriitorul n'a avut încă aci în vedere conferințele ținute în decursul curenteī lunī.

nului mai ușoară; a disbăra gustul de funcționarism; a desvolta gustul de meserii, precum și în conformitatea principiilor pedagogice «a varia munca intelectuală cu cea fizică» spre a se îndrăgi și face mai mare progres cu amêndoë; a alipit un atelier pentru stolërie, la școala din comuna Borca, județul Suceava, înzestrându-l cu toate instrumentele trebuitoare și tocmind în acest scop și un meșter special, care nu după multă vreme va fi înlocuit prin subsemnatul ce s'a inițiat în astă privință.

Pe lângă că școala e mai populată, părinții cunosc importanța ei, și-și trimit cu drag copiii la școală. Cu câtă plăcere lucră copiii!! vin la școală îndată ce se face ziuă, ca să poată lucra ceva înainte de intrarea în clasă. Toți își procură de a le mâncării, așa că la prânz nu merg pe acasă, numai și numai ca să poată termina mai curând lucrul început. Apoi cu câtă poftă se apucă de învățat în urma lucrului!

Asupra progresului, de și numai în doë luni, nu rămâne nimic de dorit, interesându-se toți de el: părinții copiilor vizită atelierul mulțumind, că copii lor lucră câte ceva; apoi d-l A. Candale (silvicultor), represintantul onor. administrații în localitate, dovedește multă bună-voință și interes pentru progres, căci vizitează foarte des această școală, cu poftire, de a-l pune în cunoștință dacă în școală, precum și în atelier se mai simte nevoe de ceva. Onorabila administrație pune totul la dispoziție.

Pe lângă acestea școala din astă comună, e radical reparată și înzestrată cu tot mobilierul și materialul didactic de către onor. administrație a «Domeniului.» A dotat biblioteca școalei cu 100 volume și hărăzește și tot materialul de studiu, necesar elevilor în fiecare an.

Subsemnatul învățător, adânc mișcat de aceste binefaceri neuitate și demne de imitat, vine și în numele cetățenilor, a exprima respectuoase mulțămiri.

N. Drăguseanu,

Învățător, Com. Borcea, jud. Suceava.

P. S. Obiectele confecționate în atelier, se află espuse spre vederea publicului în toate zilele.

NOTE ASUPRA MEMORIEI

Orcе s'ar zice memoria este foarte importantă nu numai în școală, ci și în viață, de acea trebuie să avem grije de dînsa, să o cultivăm, să o creștem.

Exercițiile intuitive *repetate* și iarăși repetate, sunt mijloacele cele mai bune pentru fortificarea tinerii de minte.

În orce trebuie să plecăm de la ușor, cunoscut, simplu, limpede, precis și înțeles.

Să nu dăm prea mult de lucru memoriei, să n'o încărcăm cu mai mult de cât poate încăpea, căci se petrece cu dînsa cea ce s'ar petrece c'un vas în care am îndesa mai mult de cât capacitatea lui: prisosul curge din el și se poate chiar sparge. Copilul silit *prea mult* la învățatură se poate bolnăvi sau prosti.

Unii pedagogi împart memoria în trei: adică 1) *ținerea de minte a numerelor*, 2) *ținerea de minte a vorbelor*, și 3) *ținerea de minte a lucrurilor*; alții însă o împart în două: 1) *ținerea de minte a lucrurilor* și 2) *ținerea de minte a ideilor* (adică a represintărilor) *acestor lucruri*, cu alte vorbe memoria materială și memoria formală.

Pentru cultivarea memoriei se cere:

a) Să obișnuim pe copil a privi cu atenție, cu băgare de seamă orce întâlnește;

b) Să-l obișnuim a face reflecții, a cugeta asupra tuturor lucrurilor ce întâlnește;

c) Să-l obișnuim a da nume proprii tuturor amănuntelor observate;

d) Să-l numim întâi numai lucruri prezente și să-l repetăm numele până-l va ține minte;

e) Să-l numim lucruri absente numai și numai dupe ce cele prezente (lucrul și numele lui) s'au întipărit adânc în memorie;

f) Să aducem pe copil la trecut și la viitor, adică de azi la ieri și la mâine;

g) Să însărcinăm pe copil cu felurite comisioane;

h) Să-l punem a reproduce cu ochii închiși cea ce a văzut și să cunoască o persoană dupe glas;

i) Să i se povestească istorii și să-l punem să-le reproducă și el;

j) Să punem câteodată pe copii ca să se întreacă în țineri de minte, adică uneori să pronunțăm rar un șir de vorbe și copii să le repete după aceia verbal și înscris; alteori un șir de date istorice; mai multe idei sensibile, precum dulce, acru, amar; sau idei metafisice, precum bunătate, înțelepciune; altădată îi punem să învețe o strofă, să repete o scrisoare cu cât mai puține schimbări, să reproducă pe placă or cațet un șir de numere scrise și șterse după tablă. În fine, să nu treacă nici o zi în care să nu se facă exerciții de memorie nu numai cu școlarii cari n'au ținere de minte, ci și cu aceia cari învață repede dar uită lesne.

R.

SCOALELE PUBLICE

În bugetul ministerului Cultelor și Instrucțiunii publice, din România, pentru anul financiar început la 1 Aprilie a. c., s'au adaus.

1° Un fond de 50,000 lei pentru adăugirea de scoale rurale, din cari unele se vor înființa din nou, iar altele vor trece de la comune la stat ; alt fond de lei 53,550 pentru separări de clase și înființări din nou la scoalele primare urbane.

2° Fonduri indestulătoare pentru egalarea salariilor tuturor învățătorilor, cu 90 lei lunar, afară de cei din Dobrogea cari sunt cu 100 lei lunar și a tuturor institutorilor noi cu 225 lei pe lună, căci cei vechi au 250 de lei pe lună.

Pentru anul 1890—91 guvernul român deci plătește :

a) 2232 învățători și învățătoare cu 90 lei lunar și 112 învățători și învățătoare în Dobrogea cu 100 lei lunar ;

b) 313 scoale primare urbane cu 1040 institutori și institutoare, din cari 920 cu lei 225 lunar, 116 cu 250 pe lună, doi institutori cu 1200 lei anual și 2 greci la Sulina cu 200 lei lunar.

c) 10 licee și 15 gimnasil clasice, cu 313 profesori și 91 maestri ;

d) 9 licee și gimnasil reale, cu 72 profesori și 27 maestri ;

e) 8 seminare cu 69 prof. și 18 maestri ;

f) 7 esternate secundare (licee) de fete, cu 71 profesori și 19 maestri ;

g) 4 scoale profesionale de fete, cu 12 profesori și 19 maestri ;

h) 1 facultate de teologie, cu 8 catedre ;

i) 2 facultăți de drept, cu 20 catedre ;

j) 2 facultăți de litere cari cu școala normală superioară, au 24 profesori ;

k) 2 facultăți de științe, cu 36 catedre ;

l) 2 facultăți de medicină cari, cu institutele lor și cu școala de farmacie, au 46 de catedre.

Iată, acestea sunt scoalele cari atârnă de onor. Minis-

ter al scoalelor, fără să vorbim de scoalele de comerț, de meserii, de veterinărie, de agricultură, de poduri și șosele, militare, etc., cari atârnă de alte ministere.

Orcă s'ar zice, dar cifrele de aci de mai sus arată că România posedă un număr respectabil de scoale. Cu toate acestea, tot se află comune lipsite de scoale, fără să mai vorbim de cătune depărtate ai căror copii nu se pot duce la școalele dela reședința comunei. Să sperăm că, în câțiva ani, nu va mai fi nici o lipsă de scoale rurale.

Remâne însă mult de dorit din punctul de vedere al localurilor școlare prin sate.

Anul acesta bugetul scoalelor a crescut cu lei 1.117.461 și al Cultelor se sporește cu lei 125.084.

Afară însă de adăugiri la buget, ar fi bine să se vindece și răul privitor la schimbarea revisorilor și la nestabilitatea învățătorilor.

B.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

CÂNTECE POPULARE

I

— „Fruuză verde stejerei,
Ici în vale 'n seritel,
S'a ivit un voinicel
Nalt la stat și subțirel,
Cu meșini,¹⁾ cu cojocel,
Cu cușmă²⁾ creață de miel.
Mă duc, măică, după el,
Că-i voinic și tinerel.
Par'că-i tras printr'un inel,

Trupușorul lui: lemnul bradului,
Fețișoara lui spuma laptelui,
Ochișorii lui mura câmpului.
Mustăcioara lui spicul grâului.“
— „Draga mamei, nu te duce,
După tine mult oiă plânge.
Că nu-i ficior de mirean³⁾,
Nu-i trăi cu el nici un an.
Da-i fecior de ordevan,

¹⁾ Un fel de pantalonî din pele de miel (oae).

²⁾ Căciulă.

³⁾ Sătean fără știință de carte.

Peste o sută-î căpitan.
 Și te-a duce prin pustii
 Un¹⁾ nu-s fete, nici copii.“
 —„Mă duc, maică, după el,
 Că-î frumos și-î tinerel.
 Măicuță, de nu mă-î da,
 Pe fereastră m'oiu fura,
 La lună m'oi cununa,
 La Soare m'oi judeca,
 Subt un brad m'o îngropa.
 N'oiu veni la casa ta.“
 —„Draga mamei, nu te duce,
 Că nu-î vedea părinți și rude;
 Ci numai munți verzi și cu flori
 De dorul nostru ai să mori.“

II

—„Frunză verde ș'o lalea,
 Amărită-î viața mea.
 Amărită-î de necaz
 N'am inimă să fac haz.
 Aleanul ce-l am în mine
 Nu poate să-l știe nime.
 Numai unul Dumnezeu
 Știe aleanul meu.“
 — „Spune, măiculiță, spune.
 Ce ră boală te rēpune ?“
 — „Nu mă rēpune nici un rău,
 Ci mă rēpune dorul tēu
 Jalea și aleanul meu,
 Ce-l trag pentru tine eu.“

Culese de Gr. Gheorghiu

(Învățator în comuna Călinesci - Botoșani)

Auzit de la Spiridon Lazăr, din comuna Dăngenî, în vîrstă de 70 ani,
 în anul 1884 Ianuarie.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Cu ocazia împărțirii de premii pe la școalele rurale

Cu ocazia împărțirii premiilor la școalele rurale, învățătorii respectivi au pronunțat câte un discurs, așa precum i-a tăiat capul. Citind unele din aceste discursuri trimise la redacția noastră, am constatat cu plăcere că fie-care din ele are o deosebită însemnătate. Ast-fel că, dacă s'ar putea, ar fi interesant să se adune în volume pe fie-care an discursurile corpului didactic rural. În ele s'ar oglindi întru câtva autorii lor, dar mai ales starea școalelor și a ideilor de cari sunt preocupați învățătorii.

Din cele ce avem de față, discursul rostit de D-I N. Petrescu, învățătorul com. Bela, Județul Dâmbovița, tractează într'un stil ușor și plăcut despre *muncă, meserie și economie* din punct de vedere educativ, social, moral și material, așa

¹⁾ Scurtat din *unde*.

că de sigur și-a putut ajunge rezultatul de a deștepta în copii și în sătenii plăcerea de a economisi din produsul muncii lor.

Discursul D-lui G. Popovici, învățătorul com. Têrgul Lespezile, județul Suceava, tractează mai întâiu despre folosul și importanța instrucției dobândite prin școală; al doilea face o comparație între scoala primară urbană și între cea rurală, spre a învedera nedreptatea ce se face acesteia din urmă. „Scoala urbană, zice D-sa, are numai 4 clase și e condusă de 4 profesori, cari trăesc într'un centru luminat, unde-și pot mări capitalul de cunoștințe prin citire de cărți ce-și pot procura cu 'nlesnire. Aci profesorul se ocupă c'o singură clasă și care este formată din copii de oraș, ai căror părinți sunt mai culți și dau mână de ajutor scoalei. Profesorul n'are altă grijă de cât să vie la clasă la ora regulamentară. Scoala rurală însă are 6 clase cu a căroră conducere e însărcinat un singur învățător care mai are și sarcina administrativă a scoalei. Ce să mai zic de izolarea lui și lipsa de cărți instructive? In privința disciplinei trebuie să aibe o dibăcie cât 6 profesori spre a ține ordinea și a face lecții totodată cu atâtea clase. Scolarii rurali trăind în sate, sunt aproape în starea primitivă a omenirii, căci părinții lor neavând cultura n'o doresc nici pentru copiii lor, așa că învățătorii în loc să aibe un ajutor de la părinți, nu întâmpină de cât pëdică și greutăți, în îndeplinirea misiunii lor. Spre a-i aduce la școală, învățătorul e silit să uzeze de pedepsele prescrise de legea instrucțiunii, përzându-și cea mai mare parte din timp în corespondențe cu autoritățile. Ce să mai zic despre deosibirea dintre localul scoalei urbane și rurale? Cu toții o vedeți. Dar despre aparatele didactice? Uitați-vë și vedeți toată averea acesteia scoale care se reduce la 2, 3 hărțișoare rupte. Clasele de la scoalele urbane sunt încărcate cu de toate. Vedem dar că învățătorul rural e condamnat să muncească mai mult de cât șase profesori, luptând cu lipsurile și greutățile de tot felul și în

schimb nu este salariat nici pe jumătate cât un institutor de la o școală primară de oraș, cași cum el n'ar avea nevoie de mâncare, îmbrăcăminte și întreținerea familiei.

„Acestea nu le zic din invidie, ci le spun celor chemați a conduce carul destinului național, ca vîzîndu-se relele să se poată îmbunătăți și școala rurală spre a da rezultatele mîntuitoare pentru masa poporului. Să se dea cel puțin doi învățători de fiecare școală rurală care are șase clase. . . .” Așa vorbește D-I Popovici.

În fine, D-sa vorbește despre împărțirea premiilor, arătînd deosebirea între școlarii premiați și între cei nepremiați.

R.

Note asupra desvoltării naturale a copilului

—

Omul are o parte animală și o parte divină. Partea animală sunt organele și instinctele; partea divină sunt puterile sufletului. Funcțiunea colectivă a organelor, instinctelor și a facultăților spirituale este să veghez la conservarea vieții. Aceste părți ale omului sunt astfel legate între dîsele, în cât puterile sufletului au trebuință de toate organele, după cum și organele trebuiesc stimulate de instinct și conduse de puterile sufletești (rațiunea, inteligența). Deci, pentru ca noi, oamenii, să fim capabili de a înțelege și de a împlini datoriile destinațiunii noastre, trebuie să ne *bucurăm* de toate darurile ce am primit de la natură.

Toate aceste puteri ale noastre există în germen și la copil. Instinctele se arată înainte de inteligență, dar ele se moderează prin educație și prin rațiunea născîndă.

Această desvoltare a ființei trebuie să se facă fără constrîngere și după natură, care pune pe copil în fața diferitelor obiecte ce-l impresioară, în contact cu semenii săi și-i inculcă astfel noțiunea despre lucruri, prin simplul exercițiu al simțurilor sale. Înaintînd în etate, noțiunile ce dobân-

dește sunt mai precise; judecata sa începe a le compara și îndată imaginația simte plăcerea a le combina într'o ordine diferită. Dupe ce a observat și imitat, devine el însuși creator. Atunci atenția sa întorcându-se asupra lui însuși, îi deșteaptă conștiința; când începe pe fie-care zi a se arăta sentimente de datorie, de justiție și de onestitate; adică intră pe calea care-l va conduce la virtute și fericire.

Oficiul educațiunii este să ajute pe copil în dezvoltarea sa naturală, adică a coopera la opera naturei, a-l dirige în mijlocul periculelor ce-l împresoară, d'a interpreta învățăturile ce-î dau lumea și natura, căci omul ar ști prea puțin, dacă ar fi redus numai la propria sa experiență.

De aci urmează că educatorul pentru ca să-și împlinească cu sfințenie datoria, trebuie să se unească cu natura în intenție, în plan și în mijloace, adică să studieze natura și procesele ei.

Toate aceste procese se reduc la un singur mijloc general. Acesta e exercițiul. El perfecționează organele; fortifică aptitudinile, mărește și întinde facultățile inteligenței: *activitatea naște activitate*. Și pentru că dezvoltarea copilului cuprinde cultura organelor, a instinctelor și a facultăților, putem zice că sunt trei educații de făcut într'una

Aci însă este vorba numai despre modul cum educația ajută dezvoltarea organismului și a instinctelor, adică existența fizică a copilului.

Natura a consacrat prima etate dezvoltării fizice și s'a însărcinat ea însăși cu educația acestei etăți, iar de la noi cere numai să n'o împiedicăm.

Iată cum procede natura: Pentru fie-care funcție fiziologică este un instinct special care provoacă exercițiul acestei funcțiuni: așa copilul care naște caută sânul mamei sale.

Pentru ca copilul să-și exercite membrele sale atâta cât este necesar creșterii lor, natura i-a dat instinctul mișcării, copilul iubește mișcarea, căci în nemișcare el suferă. A se

mişca este pentru el o fericire, este o plăcere, fiind-că e satisfacția dată unei necesități.

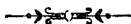
Pentru a exercita simțurile spre a primi noțiunile d'afară, copilul a primit instinctul curiozității: dorința d'a vedea, d'auzi, d'a atinge, d'a se face stăpân pe obiecte, d'a le observa în miî de moduri, fie chiar spărgându-le. Și de teamă ca să nu se desvolte numai unele facultăți, iar altele să rămână în amuțire, i-a înzestrat cu *mobilitatea*, necesitatea de schimb care-l interzice o concentrațiune vătămătoare fragedului său creier. Pentru ca desvoltarea copilului să nu se altereze prin necazurile ce ne atinge pe noi, natura a scutit pe copil de grijă și l'a înzestrat c'o veselie și lesne-uitare.

De câte ori noi nu mergem contra naturii! De câte ori nu silim pe copil să învețe ceea ce este contra etății lui! ? Datoria noastră este să respectăm și chiar să ajutăm la trebuința natura atât în clasele primare cât și în cele nalte.

Trebue ca încurajarea dascălului, atragerea cântecelor bine ritmate să stimuleze pe copiii slăbănogi și leneși. Acești copii să fie escitați în aer liber, în spațiu, jocuri, în orele de recreație.

Trebuința neîncetată de mișcare, ușurința și mobilitatea spiritului lor sunt naturale și nu trebuesc reprimare. Copilul trebuește ferit de lunga imobilitate și de multul lucru mintal.

În scurt familiei și școalei se recomandă aerul viu și pur, lumina, nutrimentul sănătos, dormirea, curățenia hainelor, a corpului și a cărților, a locurilor unde locuesc copii; iar obiectele ce-l impresoară să fie grațioase și vesele, convenabile și curate; clasa sănătoasă și frumoasă.

ALEXANDRI

Astăzi, Duminecă, 26 August, 1890, s'a înmormîntat marele poet român Vasile Alexandri, care a încetat din viață, Miercuri, 22 curent, ora 8 și trei carturi seara, la proprietatea sa din comuna Mircești, județul Roman. El se născuse la Iași, în 21 Iulie, 1821, așa că a murit în etate de 69 de ani, o lună și o zi.

Era un om vesel și sănătos, așa că moartea lui a uimit pe toți câți l-au cunoscut mai înainte. Anul acesta însă a fost apucat de dureri interne și apoi la picioare, așa că de abia cu mare greutate a fost adus de la Paris la Mircești, mi se pare cam pe la începutul lui Iulie trecut. Nimeni însă nu i-a putut cunoaște morbul adevărat de care suferea; de acea familia lui, după moarte, a pus de i-a făcut autopsie, când s'a constatat că el avusese cancer la ficat care-i atinsese și plămâni.

A face biografia lui Alexandri este a scrie istoria culturală și politică a Românilor în ultima jumătate a acestui secol, cea ce nu ne stă în putință și nici nu este locul aci.

În adevăr, nu poate fi român cu orcât de puțină carte, care în viață-i să nu fi recitat o poezie saŭ să nu fi citit o bucată scrisă de Alexandri și care să nu fi asistat la reprezentarea uneia din piesele lui teatrale.

El a fost tot'dauna între fruntașii mișcării culturale, naționale și politice a Românilor. De 50 de ani, nici o faptă mare patriotică nu s'a petrecut la care Alexandri să nu fi contribuit din toată inima sa cea mare de Român. De acea cu tot dreptul zice d-l Gr. Ven-

tura că: «or unde bate o inimă română, moartea lui Alexandri va produce o durere adâncă.»

«... De dincolo de Carpați până dincolo de Prut, din creștetul munților până la mare, orce Român știe ce a fost Vasile Alexandri.

«O jumătate de secol a istoriei noastre naționale este plină de numele lui.

«Vasile Alexandri a fost poetul renașterii României și a avut fericirea să-și vadă visul cu ochii.

«Versul lui a legănat visurile generațiunii de patrioți căriia datorim reînvierea țării. Cântecul lui a îmbrăbătat pe sfoși, a mângăiat pe suferinzi și a sărbătorit pe biruitori în lupta uriașă din care a eșit Patria Română.

«Vasile Alexandri este poetul național, căci a iubit, a râs, a suferit, a plâns, a cântat și a simțit împreună cu poporul românesc.

«El a fost întâiul, care a smuls uitării și — să-mi fie permis acest cuvânt muzical — a *armonizat* poeziile populare în cari poporul își manifesta simțimintele.

«Se susține că cartea lui Omer, n'a fost opera unui singur om, ci o culegere de cânturi populare și că Omer n'a fost de cât rapsodul elenismului; cu toate aceste *Odisea* și *Iliada* sunt și vor rămâne în veci monumente neperitoare ale literaturii elene.

«S'a zis că *Baladele, Doinele și Horele*, publicate de Alexandri sub titlul de *Poezii populare ale Românilor*, nu sunt de cât o culegere de cânturi populare. Da! ele sunt o culegere, dar acela care a cules acest tezaur și l-a păstrat, făcând dintr'însul o podoabă a literaturii noastre, acela care din niște pietre prețioase dar necioplite a făurit cel mai frumos colan al României, acela poate fi cu drept cuvânt privit ca regeneratorul poeziei naționale.

«In piesa *Fântâna Blanduziei*, poetul nostru pune pe Horațiu să zică că este :

«*Culegător de stele pe spațiul ceresc.*»

Eū zic că Alexandri a fost :

„*Culegător de stele pe Cerul României.*“

«Dar *Doinele și Lăcrimioarele, Pastelurile, Legendele, Baladele, Cântecile patriotice* și alte giuvaeruri ale poeziei noastre; aceste toate nu întocmesc ele oare un neprețuit odor al neamului românesc ?

«Dar în timpuri de grea cumpănă ca acele în cari a luptat Vasile Alexandri, luptătorii nu puteau să-și concentreze toată munca într'o singură ramură a activității umane.

«Bărbați de frunte erau puținii și țara avea nevoie de multe. Patriotii cari lucrau la redesteptarea patriei erau dar nevoiți a se apuca de teatru, de istorie, de diplomație, de ziaristică, în fine de tot ce putea ridica simțul național și a împinge țara spre progres.

«De aceea vedem pe Alexandri, ca și pe contemporanii lui iluștri, aruncându-se în politică, ca membru al Divanului ad-hoc, al Comitetului Unirii, ca Ministru, ca Sol al țării pe lângă marile puteri.

«Il vedem întemeind teatrul împreună cu Millo, scriind și localizând piese și chiar șansonete.

«Cu patriotismul cel mai viu, cel mai adânc el era în fruntea or-cărei mișcări ce-i părea priincioasă propășirii țării și îndeplinirii aspirațiilor naționale.

«In focul luptei, lira lui resuna;

«El cântă desrobirea țiganilor;

«El cântă Unirea;

«El cântă libertatea și Domnul român;

«El cântă strălucirea *gintei latine*;

«El cântă resboiul din 1877.

«In fine, la începutul bătrînețelor, după ce a pus în versuri, sau mai bine, în cântec, căci cântec este

versul lui, cea mai mare parte a istoriei noastre contemporane, Vasile Alexandri scrie trei piese, *Despot-Vodă*, *Fântâna Blanduziei* și *Ovid*, în cari frumusețea poetică covârșește lipsurile țesăturii dramatice.

«Iată în puține cuvinte opera lui Vasile Alexandri.

«Cât va fi neamul românesc pe acest pământ, numele lui va trece din tată în fiu, ca întruparea genului poeziei române.»

Iată cum se exprimă asupra-i în „*Epigoni*“ Eminescu :

„Și acel rege-al poeziei, vecinic tînăr și ferice,
 „Ce din frunze îți doînește, ce cu fluerul îți zice,
 „Ce cu basmul povestește, — *veselul Alexandri*,
 „Ce 'nșirând mărgăritare pe a stelei blândă rază
 „Acum seculii străbate, o minune luminoasă,
 „Acum ride printre lacrimi, când o cântă pre Dridri ;

„Său visând o umbră dulce de argint aripe albe
 „Cu doi ochi ca două basme mistice, adânce, dalbe,
 „Cu zimbirea de vergină, cu glas blând, duios încet,
 „El îi pune pe a ei frunte mândru diadem de stele,
 „O așază'n tron de aur să domnească lumii rebele
 „Și iubind'o fără *mărgini*, scrie : „*visul de poet*“ ;

„Său visând cu doina tristă a voinicului de munte
 „Visul apelor adânce și al stâncilor cărunte,
 „Visul selbelor bătrâne de pe umerii de deal,
 „El deșteaptă în sînul nostru dorul țarei cei străbune,
 „El invoacă în dulcii icoane a istoriei minune,
 „Vremea lui Ștefan cel Mare, zimbru sombru și regal“.

Dar cine ar putea spune câte laude s'a'u adus acestui nemuritor poet și mare patriot !? Toate țările lumii de origine latină, precum sunt Franța, Italia, Spania, Portugalia, Belgia, etc., l-au încoronat de poet al lumii latine pentru poezia lui „*Ginta latină*“.

El era iubit și stimat de toată lumea românească, de la bordeiul până la palat.

Immormîntarea lui o dovedește odată mai mult, căci deși ea s'a făcut într'un sat mărginaș al țării, cu toate acestea mai mult de două mii persoane au fost de față acolo, adunate din toate unghiurile țărilor locuite de Români, fără să mai vorbim de oștire și locuitorii vecini. Țăranii și țărancele au defilat pe dinaintea patului pe care se afla corpul iubitului lor proprietar și vecin. Academia română al cărui membru era, teatrul pentru care dînsul a făcut atâtea piese minunate, armata ale cărei biruinți a cântat, jurnalele al căror inițiator a fost, școalele al căror factor însemnat era prin scrierile lui, diplomația al cărui ministru a fost, în fine toate ramurile de cultură și de înaltă administrație au luat doliul pentru această pierdere ireparabilă. Insuși palatul a participat la aceasta trimițînd reprezentanți și coroane; ministrul român al afacerilor streine a pronunțat un discurs semnificativ în numele guvernului și însuși D-I Coutuly, ministrul Franței a fost față la immormîntare.

Nu există nici o instituțiune publică în țară și nici o clasă care să nu fi fost reprezentată la această immormîntare.

Cu această ocasiune s'au pronunțat mai multe discursuri dar mai însemnate au fost patru. Intâiu discursul D-lui Lahovary, ministrul de externe, care în puține cuvinte arată toată activitatea poetului ilustru și patriotului neclintit de la datoria lui.

Al doilea a fost discursul D-lui D. Sturza, reprezentantul academiiei, care arată lupta și activitatea cea mare a lui Alexandri pentru câștigarea libertăților de cari ne bucurăm astăzi.

Al treilea discursul al D-lui N. Ionescu, care cu totul emoționat, pronunță câteva cuvinte spre lauda luptătorului neclintit și apărătorului drepturilor țării, arătând că marele poet a fost un stâlp puternic în sevêrșirea operii de regenerare a României.

Al patrulea D-I Ionescu-Gion, în numele ziaristilor aduce un omagiū de dragoste și admirațiune poetului și colegului de odinioară în presă. Aū fost încă multe alte discursuri.

N'ar fi rău ca cineva să adune într'un volum toate discursurile și laudele aduse marelui cetățean Vasile Alexandri cu ocasiunea morții și îmmormîntării lui.

Corpul poetului a fost îmmormîntat în grădina sa, într'un loc poetic, unde el se ducea adesea când trăia ca să scrie impresiile sale.

Duminică. 26 August 1890.

E. B.

NB. In urma reposatului V. Alexandri rămâne D-na Alexandri, soția lui, o fiică măritată de la care are doē nepoate (Catargi). Averea lui ar fi împărțit-o în doē, între soție și nepoate, iar biblioteca sa ar fi lăsat-o Academiei române.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

SUFERINȚELE UNOR ÎNVĂȚĂTORI

Astăzi vedem că pe fie-care an statul, județele și comunele își dau silință pentru înființarea de școli rurale. Unde nu poate ajunge statul cu spesele sale, vine în ajutor județul și dacă nu poate îndestula nici județul, atunci singură comuna se silește a înființa o școală.

Ei bine, ferice de învățătorii salariați de stat. Lor prin lege li-se egalează salariul și după munca fie-căruia li se acordă și o anume gradațiune după un timp de serviciū; iar când învățătorul a ajuns în neputința serviciului său, trece sub acoperămintul legii pensiilor.

Nu știū ce soartă aū învățătorii salariați de județ sau de comună, de prin alte județe; știū însă cu si-

garanță, că în județul R.-Sărat toți învățătorii salariați de județ, gem sub nevoile zilei, îndurând mizeria și asprele suferințe. Acești învățători în județul nostru sunt puși pe aceeași treaptă ca și cantonierii, plătindu-li-se anul 600 lei. O deosebire foarte mare dar între salariul unui învățător al statului și între acela al județului. Dar în privința muncii lor, a datoriilor lor, să fie oare vre-o deosebire? Raționați și D-voastră.

Siliți de nevoie bieții învățători au stăruit pe lângă consiliile comunale la formarea bugetului, ca să le prevadă și lor o sumă oare-care de la comună, dar nu s'a aprobat de comitetul permanent al județului R.-Sărat, rămânând astfel tot cu 600 lei oferiți de județ. 600 lei anual! ceea ce vine câte 50 lei pe lună! Nutriment, îmbrăcăminte și alte cheltueli poate oare bietul învățător să și le acopere cu 50 lei lunar? . . . Judecați și D-voastră, onorabili cititori, căci eu fiind unul dintre acei norocoși învățători n'am dreptul să raționez. Cocoana mizerie și suferințele îmi întunecă vederea, îmi turbură mintea și pana ar începe a tremura, când aş voi să le descriu.

Precum însă o mișcare pedagogică în reorganizarea învățămîntului o așteptăm să vie de sus; tot așa și o îmbunătățire a soartei învățătorilor din județul R.-Sărat, noi învățătorii plătiți de județe, o așteptăm să vie tot de sus.

De la Milcov.

NB. Fie sigur D-l *De la Milcov* că în curând toate școalele rurale vor fi plătite la fel din casa Statului.

Red.

VARIETĂȚI

Recompensa familiilor cari au copii mulți

Guvernul francez a luat hotărîrea următoare :

«Famiile cari au cel puțin șapte copii vii, legitimi (sau recunoscuți, nu vor plăti contribuția personală (nici mobilă).»

Această hotărîre s'a publicat în toate satele Franței, invitând familiile cari au copii vii mai mult de 6 să facă declarație la primărie.

Asemenea familii s'ar afla în Franța cam 232,000, după statistica făcută mai înainte.

Guvernul francez a luat această dispoziție, pentru că vede scăzînd ne'ncetat numărul populațiunii.

Repausul după mîncare

Odihna după masă adaugă la sănătate.

Un somn *lin* de $\frac{1}{4}$ sau cel mult de $\frac{1}{2}$ oră după mîncare ajută mistuirea, întărește puterile corpului și conduce foarte mult la sănătate ; dar cu condiția ca acel somn să fie liniștit. Dacă însă nu se poate să dormim puțin îndată după masă, atunci cel puțin să ne bucurăm de o liniște deplină atât corporală cât și intelectuală. Dacă acestea se recomandă oamenilor sănătoși, înțelege or și cine că și mai mult se recomandă bolnavilor, ba și copilașilor.

Sănătatea ochilor

Înainte de culcare, spălați-vă ochii cu leventică și spirit de rosmarin, cumpărate de la or-ce spițerie. Vă puteți spăla și dimineața, dar să nu eșiți din casă cel puțin o jumătate oră după spălare. Ochii slabi se vor imputernici, cei sănătoși se vor feri de boală cu această spălare.

Cum se cunoaște apa bună de băut?

Consiliul superior de igienă din Paris recomandă un mijloc din cele mai simple pentru a se ști dacă apa de băut are toate calitățile unei ape bune.

Iată mijlocul :

E de ajuns de a turna o picătură dintr'o soluțiune saturată de Hypermanganat de potasiu într'un păhar cu apă. Dacă apa se înegrește, atunci nu-i bună de băut; dacă din potrivă, rămâne limpede, ori capătă după un ceas o culoare roză, atunci apa e curată.

Instrucțiunea primară în Franța

Ministerul de instrucțiune publică în vedere d'a asigura aplicarea noii legi din 19 Iulie 1889 asupra tratamentelor institutorilor, a dresat un stat complet cu data de 1 Decembrie trecut, asupra personalului institutorilor și institutricelor titulari și stagieri.

Iată totalul general arătat în această lucrare :

În Franța sunt 104.485 institutori și institutrice, împărțindu-se în 55.556 institutori și 48.929 institutrice.

Institutorii se împart în 44.462 titulari și 11.693 stagieri.

Institutricele se împart în 39.130 titulare și 9.799 stagieri.

Cu privire la clasarea stabilită prin legea din 19 Iulie 1889, institutorii și institutricele se împart ast-fel :

	Institutori	Institutrice
1-a și 2-a Clasă.	2.791	2.443
3-a Clasă.	8.319	7.359
4-a »	13.901	12.216
5-a »	19.452	17.112

Vorbe bune p. un revizor scolar

Suntem informați că revizorul școalelor din Dobrogea, D-l Bănescu, ar fi în adevăr demn de acea sarcină. D-sa și-ar fi făcând bine datoria în toate privințele. Chiar la numirea personalului didactic ar fi având mari scrupule. Astfel, între altele, ni se spune că cu ocazia creării unui nou post de instituitoare anul trecut la școala de fete din Constanța, contra multor stăruințe, D-sa ar fi făcut să se numească la clasa III D-ra Elena Handoca, una dintre cele mai bune absolvente ale școlii centrale din București și prima elevă Dobrogiană care a terminat acest curs pedagogic.

Școalele din Dobrogea

Școalele din Dobrogea suferă mult, din cauză că învățătorii sunt suplinitori, că nu se publică concurs și deci ei nu sunt siguri de postul lor, reținându-li-se 30 %. Un cas, învățătorul Alecu la Enisala, 7 Tulcea, de la 1884 suplininte, în Aug. anul trecut, s'a dus la Brăila de a concurat și totuși nu știm dacă i s'a dat confirmarea provisorie. Aceasta ar fi din cauza unei legi din 1844 care cere ca învățătorii să fie la început suplinitori. Din această cauză mulți învățători buni părăsesc Dobrogea sau nu se mai duc acolo. D-l revizor scolar ar putea înlătura răul.

Învățătorii din Ialomița ar fi suferind de neplata la timp a salariilor din partea comunelor. Deși nu cunoaștem personal pe D-l revizor scolar actual, dar sperăm că-și va face datoria.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

O ÎNTÎMPINARE

Vă rog foarte mult a publica în revista D voastre următoarea desmințire.

Din județul Suceava. Zelul și activitatea pentru școală ale D-lui Serafim Ionescu, revisor din acest județ, sunt cunoscute nu numai prin aceste localități, dar și prin altele. Fiind-că se găsesc de acele minți cari caută a ponegri adevărul, apoi fără interes, căutăm a desminți calomniile aduse de D-l Petru Cioban, asupra acestui Revisor.

Calomniatorul a fost învățător, dar acum destituit. Ca să fac o idee despre dînsul pot spune că a rămas proverbial între locuitorii pe unde a stat învățător, pentru care i s'a și atribuit epitetul „că-l numai într'o doagă.“

D-lui avea niște momente în cari, devinea îngrozitor pentru cei de prin prejur; așa, spun locuitorii din Dorna, că în timpul unei nopți, maltratându-și nevasta în mod barbar,

dînsa abia scăpă la un vecin; numitul spre a da exemplu și mai mult—se duce cu revolverul în urma ei, dar ne fiind primit în casa unde era ascunsă nevasta-î, de afară prin fereastră cu gloanțe a stricat harme, după care credea că e îndosită fugita—fără a mai aminti că s'a tăiat cu toporu la o mână, a *pușcat după școlari*, etc. Pentru așa purtări, a fost advertisedat, permutat spre pedeapsă și acum destituit.

Pe lângă calomniile orale aduse de D-lui pe unde se introduce, dar ne-am informat că a înaintat și înscrise pe la autorități.

Cum am mai arătat, că fără interes, trebuie a mărturisi adevărul; școalele din acest județ au luat altă direcțiune sub conducerea D-lui S. Ionescu, căci, pe lângă altele, prin stăruință și manieră chiar către particulari, le-a atras mult privirea pentru școală; mulți au ajutat materialmente unele școli.

Cu acest revisor noi ne putem mândri, și dacă sunt la cărma școalelor mulți cu așa devotament ca D-l Ionescu, apoi vom ajunge departe.

Doi învățători din comunele Dornei.

NB. Fie siguri cei doi învățători ai Dornei că asemeni calomniilor nu vor putea face nici un rău D-lui S. Ionescu.

Red.

MULȚĂMIRI ÎN NUMELE ȘCOALELOR

Stimabile d-le Băltene,

Persoanele mai jos notate oferind cu ocaziunea distribuirii premiilor de finele anului școlar 1889/90, bani și alte obiecte elevilor și elevelor școalelor de băieți și fete din comuna Radovan, județul Ilfov, vii respectos a vă ruga să binevoiți a le arăta prin stimabila D-v. Revistă viile noastre mulță-

miri pentru interesul ce poartă instrucțiunii rurale, dorind ca să-î imiteze și alții.

D-nu Ioan Papaluca, arendașul local lei 40.

Onor. Societate „Dacia-România“, proprietara moșiei lei 40.

D-nu Luca, proprietar de mori, lei 20.

„ Constantin Cristomanu, contabil de moșie lei 40.

D-nii Dimitrie și Gheorghe Languris lei 10.

D-nu Tănase Teofanis lei 10.

„ Gheorghe Barbonschi lei 5.

„ Eugeniu Paul lei 5.

Cu aceste sume s'au procurat la elevi și eleve pălării, rochii, basmale, seceri, furci și cărți.

Al d-v. cu distinsă stimă

Sim. Basilescu

Învățătorul superior al scoalei de băieți

D-l T. Radulian, învățător la Balșiu, Romanai, mulțamește în numele scoalei D-lui C. St. Cesianu, proprietar și deputat, pentru că a oferit scoalei un pendul *foarte bun*.

Dimpreună cu învățătorul respectiv, Gr. Gheorghiu, aducem și noi laude D-lui I. G. Miclescu, proprietar de moșie, care a oferit premii *însemnate* scolarilor silitori ai comunei Călinești, din județul Botoșani. Asemeni proprietari probează că sunt însuflețiți de cele mai bune simțiminte pentru sătenii, cea ce-î face mare onoare.

POȘTA ADMINISTRAȚII

Câteva exemple de abonați cari voesc să citească *revista* fără să plătească. Ei își zic poate că un leu pe lună, cât costă abonamentul lunar, poate fi întrebuițat acolo, unde nu poate lua fără bani. Cea ce ne mâhnește mai mult, nu este atâta paguba noastră cât degradarea unor atari persoane și cu atât mai mult când unele din ele fac parte din corpul didactic, din corpul chemat să lumineze și să moralizeze, cu vorba și cu fapta, nu numai pe școlari, ci și pe părinții și familiile școlarilor.

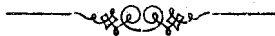
Iată câteva nume :

Vasile Găgescu, acum învățător în Urziceni, pe când era elev în școala normală din Bêrlad, ne roagă să-î trimitem revista cu prețul pe jumătate ca la orice școlar și că până la finele anului școlar va plăti. La termenul pus însă scrie din nou rugându-se a-l mai aștepta și a nu i se întrerupe trimiterea revistei. El a eșit din școală și, după cum comunică printr'o scrisoare de la 15 ale precedentei, s'ar fi aflând învățător la Urziceni, fără să ne înștiințeze despre aceasta; revista însă i s'a trimis mereu înainte până când cu No. 9, anul V, invitându-se să plătească, No. s'a înapoiat cu observația poștei că adresantul refuză primirea revistei. În urma acestei refuzări, i s'a scris de administrație să plătească. Știți ce face însă D-l Vasile Găgescu, normalistul-învățător? Se sburlește și răspunde printr'o scrisoare în care i se oglindesc *capacitatea, moralitatea, maniera, caligrafia* și... și... — „Stilul e omul“, a zis Buffon; dar am putea zice că „scrisoarea e omul“. În adevăr, cinstitul nostru abonat ne răspunde că a primit *veo* opt numere din anul al 4-lea și *mai* nici unul din anul al 5-lea. Apoi adaugă c'un ton ridicat: „Vreți bani? Ei bine, nu vă plătesc, căci nu e *drept*.“ Auzi? nu e *drept*. Și apoi sfârșește. „Dacă vreți bani, trimiteți-măi întâiu toate numerile pe anul al 4-lea și al 5-lea, etc., la Urziceni și în urmăscrieți-mă la Tecuci, în Corod, să vă trimit bani“. Află D-l Găgescu că administrația măi curând se lipsește de toate numerele trimise, de cât (să-î) măi trimită altele, căci dacă dînsul de 2 ani n'a plătit nimic pîn'acum, apoi de sigur că nici de acum înainte nu va plăti: e măi comod pentru atari persoane să ia fără plată, fie măcar o revistă, dacă la altceva nu li se prinde.

Avis D-lui revisor școlar respectiv spre cele de cuviință.

NB. În numerele următoare se vor măi demasca și alți onorabili ca alde Găgescu, dacă nu se vor grăbi să plătească, trimițând banii prin mandat poștal sau în mărci poștale în scrisoare recomandată. Cine nu poate plăti toată datoria dintr'odată, poate trimite părți părți pînă se va achita. Cine e onest în adevăr găsește mijloc să facă față angajamentelor sale.

ADMINISTRAȚIA

ABONAȚII CARI AU PLĂTIT DIN IUNIE ÎNCOA

Chit. No.	1605	D-1	R. Alexandrescu, Corn. vale, Ilfov	lei	12	—
"	"	"	I. Niculescu, Lăpușata, Vâlcea	"	6	—
"	"	"	I. Ionescu, Roșiori-de-vede	"	10	—
"	"	"	M. Simionescu, Pârlita, Ilfov	"	12	—
"	"	"	N. Mureșeanu, Cogilac, Tulcea	"	6	—
"	"	"	V. Enescu, Buzău	"	12	—
"	"	"	G. Cristea, Institutul, Focșani	"	10	—
"	"	D-na	Natalia I. Vasiliu, Pășcani, Suceava	"	12	—
"	"	D-1	V. Cartaș, Stănuiești, Tutova	"	12	—
"	"	"	Gr. Giurgescu, Slivilești, Mehedinți	"	12	—
"	"	"	Ilie Tomescu, Ulubești, Dâmbovița	"	10	—
"	"	"	I. Simniceanu, Simnic, Dolj	"	12	—
"	"	"	I. Popescu, Zătreni, Vâlcea	"	12	—
"	"	"	Z. Butnar, Brașov	"	24	—
"	"	"	M. Nicolău, Văcăreț, Tul.	"	10	—
"	"	"	N. Lepedeanu, Abrud	"	10	75
"	"	"	R. Popescu, Dichiseni, Ialomița	"	12	—
"	"	"	S. Țanoviță, Institutul Focșani	"	20	—
"	"	S. S.	Diaconu Enescu, Țigănești, Ilfov	"	12	—
"	"	D-1	Ilie Petrescu, Dobrotin, Olt	"	12	—
"	"	"	I. Porumbeanu, Drănceni, Fălciu	"	2	—
"	"	S. S.	Preotul G. Lăzărescu, Arm. Ialomița	"	12	—
"	"	D-1	Remus Begnescu, Târnova-de-sus, Vlașca	"	12	—
"	"	"	M. Ionescu "jos"	"	12	—
"	"	S. S.	Preotul G. Nicolăescu, Pietrari-sus	"	12	—
"	"	D-1	G. Nicolăescu, Strejești	"	11	—
"	"	"	Petru Nicolău, Rânc. Fălciu	"	20	—
"	"	"	Vartolăș, normalist școala Tabăcari loco	"	6	—
"	"	"	Chr. Niculescu, Copăc.-Mogoș, Ilfov	"	12	—
				Total	337	75

Tipografia Școalelor

tipărește cărți, registre, matricole, cărți de vizită,
anunțuri, bilete de nuntă, botez, moarte, etc.

LIBRĂRIA ȘCOALELOR

STRADA LIPSCANI 96

IN FAȚA GRĂDINEI St. GHEORGHE, BUCUREȘTI

Asortiment complet în cărți de școală pentru clasele primare, gimnasiale, lyceale, comerciale, pentru școlile de fete etc.

Cărți de școală și de literatură franceză, germane, latine, elene, etc. Obiecte trebuincioase la scris și desen, precum și toate necesarele studiului elevilor.

Specialitate în Registre de contabilitate, Hârtie de corespondență comercială și plicuri.

—= OBIECTE DE BIROU =—

LA „LIBRĂRIA ȘI TIPOGRAFIA ȘCOALELOR“

se găsesc sau se procură pre lângă celelalte cărți și cele următoare cari sunt proprietatea acestei reviste :

Lei B.	Lei B
Metodica științelor matema- tice pentru institutori, înv- țători și normalişti, de V. Gr. Borgovan.	
1,00	pedagogică „Lumină pentru toți“.
Anechote populare, de Th. D. Speranția.	Anul I legat 8 lei și nelegat
4,00	7,—
Anechote populare, de Th. D. Speranția ediția de lux.	> II legat
5,00	15,—
Cheia cărții sau Abecedar ro- mănesc de Th. D. Speranția	> III legat.
0,30	12,—
Studiu asupra poesiei didac- tice la Eleni de Eniu Bălțeanu	> IV legat.
4,00	12,—
Cărticeia I din conductorul metodei de a învăța pe copii cu înlesnire citirea și scrierea	> V legat.
0,35	14,—
Lecția I (Floarea) din învățam. intuitiv.	> VI abonament pe un an
0,20	12,00
Lecția II (Mincea), din învățam. intuitiv.	Indreptar teoretic și practic al învățămîntului intuitiv de V. Gr. Borgovan, lei 4, iar prin poștă lei
0,30	4,20
Lecția III (Cubul) din învățam. intuitiv.	Lucrul manual în școalele prim. de S. Ionescu
0,20	0 50
Lecția IV (cilindrul, sfera și cercul) din învățam. intuitiv.	Poesiile Copiilor, adunate de Maria Eniu Bălțeanu, broșată.
0,20	0,80
Carmen Sylva, biografie.	Cartonată.
0,40	1,00
Davila, biografie.	Legată de lux.
0,50	1,50
Cărticeia I din studiul na- turii.	Această cărticică cuprinde poe- sioare române, franceze și ger- mane, potrivite pentru etatea copiilor din clasele primare. Poesiile străine sunt traduse și în românește.
0,20	Carte de rugăciuni, format e- legant și portativ, cuprinzând, pe lângă toate rugăciunile, și orânduile comunicăturii, li- turgiei, etc., Tedeum școlar, Epistolia, visul, etc. Se vinde broșată 1,20. Iar legată cu lei 2,50 ; 3,50 ; 4 00, etc.
Discurs asupra stilului de Bufon, tradus	Conductorul învățătorului de Ioneanu.
0,30	1,00
NB. Toate aceste 9 bucăți din urmă sunt de Eniu-Bălțeanu. Prin poștă se adaugă 5 bani la aceste mici, 10 bani la scrie- riile cam de un leu, 20 de bani la cele de la 1,50 în sus până la 3 sau 4 lei. Revista	Istoria sacră p. cl. II și III prim. de Gilorteanu.
	0,40

Tot la Librăria Școalelor se află depusă cartea D-lui Podoleanu „Cântări religioase“ pentru școalele primare urbane și rurale, aprobată de Sinod și de Minister, recomandată D-lor revisori școlari și autorităților administrative prin ordinile cu No. 3233 și 5792, cu prețul de 35 bani. E cea mai bună, cea mai ușoară și cea mai frumoasă lucrare în felul acesta care s'a făcut pân' acum la noi. O recomandăm tuturor.

UN NOU ABECEDAR D-nul Zeidner, din Brașov, a editat abecedarul D-lui Domeștiu Dogaru, îmbunătățit radical. Depositul pentru România la **Librăria Școalelor**, strada Lipscani, 96, București.
Partea I, 40 bani, și Partea II, 50 bani.

PREMII PENTRU ABONAȚI Toți abonații „Luminei“ pentru toți după achitarea abonamentului pot avea volumul de Anecdote Populare de Th. D. Speranția cu preț redus și anume : 1 volum ediția de lux 4 lei în loc de 5 lei ; 1 volum ediția elegantă 3 lei în loc de 4 lei. A se adresa ra redacție, trimițând prețul scăzut și 45 bani pentru recomandare.